

K javni razpravi osnutka zakona o združenem delu

Janez Smole

V tem mesecu (avgust) teče v naši delovni organizaciji razprava o osnutku zakona o združenem delu. Pred sklepajanjem na zborih je tudi delitvena bilanca sredstev in virov. To je zadnje dejanje v procesu organiziranja TOZD. Kot vemo, je javna razprava osnutka zakona o združenem delu usmerjena v to, da preverimo našo lastno prakso. Preveriti moramo, kako smo se z našo organiziranostjo in z našim delom naravnali v nadaljnje uresničevanje ustave oziroma zakona o združenem delu. Zakona o združenem delu zato, ker ta zakon določeno opredeljuje vsa področja družbenih in družbeno ekonomskih odnosov. Temeljno usmeritev tem družbenim in družbeno ekonomskim odnosom pa je dala ustava. Razprava o osnutku tega zakona je tako priložnost, da še pred zaključkom procesa o organiziranju temeljnih organizacij pogledamo, kaj nam je uspelo storiti in kaj nas še čaka.

Oceno o tem bodo dale politične organizacije in končno delavci na zborih na podlagi analize, ki jo je izdelala komisija za organiziranje TOZD z dodatnimi strokovnimi sode-

lavci. Analizo samoupravnih odnosov v posameznih temeljnih organizacijah bodo zborom podale posebne komisije, ki so bile prav za to imenovane.

Namen javne razprave pa ni samo v preverjanju samoupravne prakse. Javna razprava je tudi nadaljnje usposabljanje in obveščanje delavcev, da bodo lahko bolje igrali družbeno vlogo, ki nam jo daje ustava.

Še vse premalo se delavci v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih zavedamo odgovornih nalog in dolžnosti, ki smo si jih naložili z novim samoupravnim organiziranjem.

Osnutek zakona o združenem delu pravi, da ima dohodek družbeni značaj. Tak značaj dohodka ima zato, ker so proizvodna sredstva družbeno lastnina. Ker s temi sredstvi upravljajo temeljne organizacije, je pravica in dolžnost delavcev v temeljnih organizacijah, da ustvarjajo dohodek ne samo za svoje lastne potrebe in potrebe temeljne organizacije, ampak tudi za pokrivanje družbenih potreb. Zavedati se moramo, da tudi s pokrivanjem družbenih po-

treb izboljšujemo življenjske razmere vsakega posameznika. To je velika dolžnost in odgovornost delavcev v temeljnih organizacijah. Ko bomo obravnavali delitveno bilanco sredstev in virov, bomo videli, da vsaka temeljna organizacija razpolaga z milijardnimi sredstvi. Ta sredstva so podlaga za ustvarjanje dohodka. Od tega, kako bomo gospodarili s temi velikimi sredstvi,

je odvisno, koliko dohodka bomo ustvarili. Tudi to je eden od vidikov velike dolžnosti in odgovornosti temeljnih organizacij.

Zato ni vseeno, kako se obnašamo pri našem rednem delu, ni vseeno ali pridemo na sejo delavskega sveta ali ne in tudi ni vseeno, kako jemljemo vse ostale samoupravljaljske dolžnosti.

O tem in še o drugih stvareh bomo morali razmišljati in se pogovarjati v času razprave o osnutku zakona o združenem delu.

Zato ta razprava ni formalnost in golo besedičenje. To je predvsem oblikovanje jutrišnjega dne. To je priprava vseh za boljše delo, za borbo za boljše in še svobodnejšo prihodnost.

Odgovornost za izvrševanje obveznosti

Jože Ješe

V našem sistemu socialističnih samoupravnih odnosov v sistemu samoupravnega združenega dela imajo odnosi delavcev v združenem delu oz. delovna razmerja za svojo osnovo skupno delo delavcev s sredstvi v družbeni lastnini. Zato je povsem razumljivo, da Osnutek zakona o združenem delu posveča precejšnjo pozornost zagotavljanju pogojev za izvrševanje delovnih nalog in obveznosti in jasno ureja na-

čin odgovornosti delavcev za izvrševanje delovnih obveznosti in nalog.

To je storjeno med drugim z določitvijo hujših kršitev obveznosti v osnutku zakona o združenem delu, uvedbo denarne kazni, obveze, da so v disciplinski komisiji tudi osebe izven temeljne organizacije (do ene četrtine skupnega števila članov disciplinske komisije), da se na nivoju delovne

(Nadaljevanje na 2. strani)

šobec

lesce

Odgovornost za izvrševanje obveznosti

organizacije lahko formira skupna disciplinska komisija, kakor tudi da se s samoupravnim splošnim aktom določi pavšalni znesek nadomestila za škodo, ki jo povzroči delavec v primeru, kadar ni mogoče ugotoviti točnega zneska škode.

Po 171. členu osnutka zakona se za hujše kršitve delovnih obveznosti štejejo: neizpolnjene ali malomarno, neredno ali nepravčasno izpolnjevanje dela, zaradi česar se ogroža življenje ali varnost ljudi ali materialnih dobrin večje vrednosti, opustitev ukrepov za varstvo delavcev pri delu ali nezadostni ukrepi za njihovo varstvo ali kršitev njihovih samoupravnih pravic, zloraba položaja ali prekoračitev danega pooblastila, dajanje napačnih podatkov, s čimer se delavec prevari glede

njegovih pravic, povzročanje pretepa ali nereda v temeljni organizaciji, kršitev poslovne, vojaške ali druge tajnosti, določene z zakonom ali samoupravnim sporazumom, neizpolnjevanje oziroma neredno ali nepravčasno izpolnjevanje zadev, ki so posebnega družbenega pomena.

Kakor se iz navedenega vidi, je precej širok popis tistega, kar se po zakonu o združenem delu lahko kot primer smatra za težjo kršitev delovne obveznosti. Treba je vedeti, da po sedanjem zakonu o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu te kršitve določajo delavci sami v ustreznem splošnem aktu. Isto načelo je ostalo tudi v osnutku zakona, vendar so, kot je že rečeno, dani tudi primeri za težje kršitve delovnih kršitev obveznosti v samouprav-

nih splošnih aktih temeljnih organizacij. Dosedanja praksa je bila v tem pogledu precej neizenačena.

Uvedba denarne kazni

Novost zakona je uvedba kazni kot ukrepa, ki se lahko izreče za hujše kršitve delovnih obveznosti, pa celo tudi prenehanje delovnega razmerja v teh primerih. Tako zaostrevanje odgovornosti za izvrševanje delovnih obveznosti je treba smatrati kot ukrep, ki ni naperjen zoper nemarnosti in brezvestnosti pri delu. Ne gre namreč za omejevanje demokracije in samoupravljanja, temveč o enem izmed načinov zaščite samoupravnega sistema pred škodljivimi deformacijami, ki so bile ali ki se pojavljajo.

Bili so, pa tudi danes so primeri neodgovornega in ne-

marnega obnašanja posameznih delavcev do družbene imovine, varnosti ljudi in sploh zoper izvrševanje nalog in del, dalje pojavov kršitve samoupravnih pravic delavcev, prekoračitve danih pooblastil idr. Gotovo je, da se samo z zaostrevanjem disciplinskih ukrepov vključno z denarno kaznijo in prenehanjem delovnega razmerja te negativnosti ne bodo mogle izkoreniniti. Za to svrhu so poleg disciplinskih ukrepov potrebni tudi drugi, predvsem dobra organizacija dela, pravilno postavljen sistem delitve dohodka in OD, dobri človeški odnosi idr. Vendar imajo v sklopu teh ukrepov lahko pomembno vlogo tudi disciplinski ukrepi — opomin, javni opomin, razporeditev na drugo delovno mesto v skladu z zakonom o združenem delu, posebno pa

denarna kazen in prenehanje delovnega razmerja, kadar gre za hujše kršitve delovnih obveznosti.

Osnutek zakona v združenem delu v skladu z ustavnimi določbami izraža skrb za stabilnost delovnega razmerja in posveča posebno pozornost zaščiti pravic delavcev v združenem delu. Tudi samo dejstvo, da delavci urejajo pravice, obveznosti in odgovornosti v združenem delu je največje jamstvo za varstvo teh pravic. Vsekakor morajo biti zato izpolnjene določene predpostavke, ker varstvo pravic delavcev iz medsebojnih razmerij o združenem delu ne bi smelo biti v nasprotju z načeli racionalnosti in uspešnosti v gospodarjenju in poslovanju nasploh.

Pripojitev tovarne TIO Lesce k Verigi

Marjana Kozamernik, dipl. oec.

V začetku julija so se delavci Tovarne verig na zborih v posameznih temeljnih organizacijah in v skupnih službah odločali o pripojitvi Tovarne industrijske opreme TIO Lesce. Glasovanje je bilo javno, rezultati pa so bili naslednji:

TOZD	% glasov za pripojitev
Vijakarna	80,1
Verigarna	76,4
Sidrne verige	80,0
Kovačnica	56,3
Orodjarna	80,6
Vzdrževanje	86,3
Skupne službe	44,0
Skupaj	69,4

Od skupnega števila zaposlenih (1117 delavcev) jih je bilo na zborih prisotnih 789 in od teh jih je le 13 glasovalo proti pripojitvi.

V tovarni TIO Lesce so delavci odločali na referendumu dne 5. 7. 1976 o izločitvi TOZD TIO iz ISKRE - AVTOMATIKA

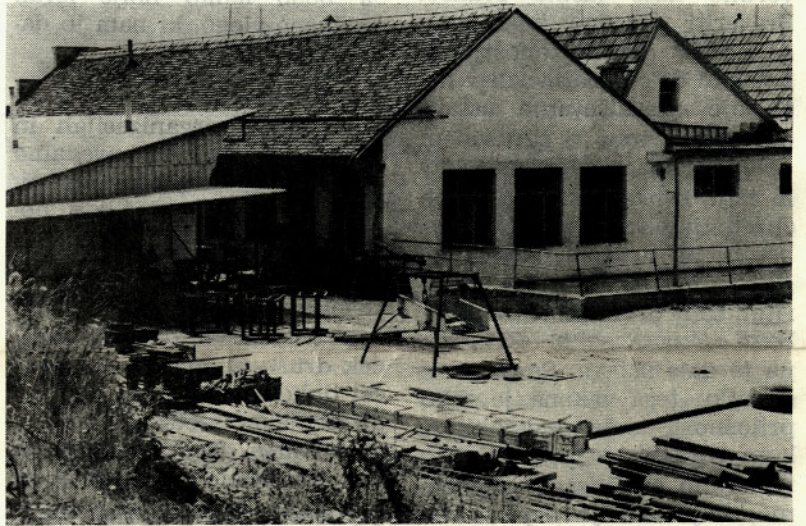
Ljubljana in pa o priključitvi k Tovarni verig Lesce. Od 122 volilnih upravičencev jih je glasovalo 113, od tega 103 »za«, kar pomeni 84,4 %. Z rezultati glasovanja o pripojitvi je izpolnjen pogoj za pripojitev, kot ga predpisuje zakon o konstituiranju organizacij združenega dela. Do sedaj je TIO posloval v okviru delovne organizacije ISKRA - Industrija za avtomatiko Ljubljana, v kateri deluje poleg TIO še 7 drugih temeljnih organizacij združenega dela. Osnovni namen združitve je bil, da bomo skupno razvijali proizvodni program TIO in naše orodjarne. Vse te cilje zajema tudi srednjeročni gospodarski načrt 1976—1980. Predvsem želimo nadaljevati kvalitetni razvoj proizvodnje. Že v petletnem načrtu smo predvideli investicijsko naložbo v izgradnjo nove hale, ki bo namenjena orodjarni in TIO. Pripravljalna dela za investicijo že tečejo — okvirno pa so zagotovljena tudi potrebna finančna sredstva. Če bodo investi-

cijska dela potekala brez večjih zastojev, bomo lahko pričeli z redno proizvodnjo v novih prostorih na začetku leta 1978.

Že v dosedanjem razvoju smo skušali vnašati v proizvodnjo mehansko obdelavo višje stopnje, kar dokazujejo naložbe v TOZD Orodjarna in TOZD Vzdrževanje. V prihodnje naj bi imela prednost proizvodnja, katere izdelki so na domačem trgu iskani ali pa jih uvažamo. Pri nas je to predvsem orodje, ki postaja čedalje večji problem. Zaradi premajhnih proizvodnih kapacitet TOZD Orodjarna ne more zadovoljiti vseh potreb proizvodnje po orodju, čeprav dosti orodja uvažamo. Ker imata TOZD Orodjarna in TOZD TIO dosti skupnega v tehnologiji, bomo razvoj obeh vzporedno realizirali. Na ta način se bo proizvodni program Tovarne verig dopolnil in preusmeril v bolj kvalitetnega. TIO Lesce pa bo dobil potrebne prostore, ker v sedanjih ne more več obratovati.

Proizvodnja Tovarne TIO Lesce zajema pneumatske in hidravlične elemente. Tudi v naslednjih letih ne predvidevajo večjih sprememb proizvodnega programa. Osnovni program industrijske pneumatike se bo razvijal v smeri večjih in kompleksnejših rešitev posameznih naprav in krmilj. Več poudarka pa bo na višji stopnji obdelave posameznih elementov. Ob koncu petletnega planskega razdobja bi že proizvajali posamezne vrste avtomatiziranih strojev za obdelovanje in preoblikovanje proizvodnje.

V sedanjih razmerah izvoz TIO Lesce ni pomemben, po dokončani investiciji pa se bo bistveno povečal.

TIO Lesce obratuje v neprimernih prostorih

Z večjo proizvodnjo bodo oskrbovali tudi domači trg in s tem razbremenili uvoz proizvodov industrijske hidravlike. Pri proizvodnji kooperacijsko sodelujemo s tujo firmo Karel Leibfried in s firmo Herion iz Stuttgarta.

Proizvodni program Tovarne TIO sestavljajo naslednji proizvodi: razvodniki, delovni valji, stiskalnice, pneumatski ojačevalniki, podajne enote, udarni valji, rezervoarji, armature, stroji in naprave, kooperacija s firmo K. Leibfried in ostalo. Analiza trga daje naslednje podatke: skupno tržišče industrijske pneumatike in hidravlike v SFRJ in udeležba TIO bo v prihodnje taka.

Leto	v milij. din	
	Potrebe SFRJ	Potencialna letna prodaja TIO
1975	565,3	39,9
1980	824,9	101,2
1985	1153,5	216,7

Tržišče v SFRJ ima velike potrebe po proizvodih industrijske hidravlike in pneumatike. Že nekaj let se je uporaba pneumatike in hidravlike v industriji močno uveljavila. V kombinaciji s standardnimi deli elektromehanike, elektro-

nike ter mehanike tvorita pneumatika in hidravlika hrbtenico sodobne avtomatizacije. Prihranki zaradi modernizacije obstoječe ali pa izdelave nove opreme z uporabo pneumatike in hidravlike so nekajkrat večji kot znašajo vlaganja. Konkurenca med industrijskimi proizvajalci standardnih strojev in pa novih specialnih strojev in naprav je vse večja in morajo prvi odstopati mesto drugim. Vzrok je v tem, ker je potrebna cenena oprema, ki je preprosta in se proizvaja v velikih količinah ter je povsod pristopna. Po drugi strani je dinamična, ker se lahko uporabljeni standardni elementi po končani uporabi razstavljajo in znova uporabljajo pri izdelavi novih strojev in naprav.

Proizvodnja TIO Lesce se razlikuje od naše tudi po deležu vložnega materiala. Ta znaša pri nas tudi do polovice vrednosti izdelka, v TIO le 12 do 20 %. V glavnem si zagotavljajo reprodukcijski material na domačem trgu. Osnovni repromaterial so barvne kovine, v največji meri aluminij-ski polizdelki.

Tovarna industrijske opreme Lesce se bo vključila v Tovarno verig kot samostojen TOZD. Če primerjamo TIO z ostalimi TOZD pri nas, je po

Proizvodnja v juniju in juliju

Marjana Kozamernik dipl. oec.

Z rezultati proizvodnje v poletnih mesecih ne moremo biti zadovoljni. Tako smo drugo tromesečje zaključili veliko slabše kot prvo. Slabo doseganje plana proizvodnje iz meseca maja se še kar nadaljuje. V juniju niso bili proizvodni rezultati dosti boljši kot v preteklem mesecu. Vzrok je bilo pomanjkanje naročil, zlasti v TOZD Vijakarna. Problematično je tudi orodje, ki je postalo ovira uspešni proizvodnji prav v vseh TOZD. Izgradnja nove orodjarne je postala nujna in je ni mogoče več odlagati. Izpolnitev plana proizvodnje je bila v juniju naslednja:

obsegu celotnega dohodka na petem mestu, pred TOZD Vzdrževanje in TOZD Orodjarne. V razvojnem programu predvideva TIO povečanje števila zaposlenih za 165 oseb, pri nas le za 40 oseb. Na osnovi analize trga načrtuje TIO v prihodnjih 5 letih relativno visoko stopnjo rasti. Ta stopnja pa je pogojena z investicijskimi vlaganji. Če upoštevamo poslovne rezultate obeh v preteklem letu in na to osnovno primerjamo efekt pripojitve TIO k Verigi, ugotovimo, da se bo celotni dohodek povečal za 21,4 %, dohodek za 27,5 % in neto ostanek dohodka za 34,6 %. Navedeni podatki kažejo, da je pripojitev ekonomsko upravičena in z ozirom na lokacijo obeh logična in racionalna.

Že v preteklih letih smo rešili vprašanje lastništva zemljišč, komunalne opremljenosti in preskrbe z vsemi energetskimi mediji, to je z vodo, kanalizacijo, električno energijo, toplo vodo, komprimiranim zrakom in v prihodnje tudi zemeljski plin. Tako zdaj pred začetkom gradnje novih proizvodnih prostorov ne bomo imeli težav. TIO Lesce dela zdaj v neprimernih prostorih in imajo resne probleme pomanjkanja prostora. Proces proizvodnje je pogosto oviran in nekaterih strojev sploh ni možno namestiti. Sedanja lokacija spada v turistično cono in zato ni bila možna nobena razširitev. Republiški inšpektorat dela iz Ljubljane je z odločbo 17. 2. 1976 prepovedal delo v sedanjih prostorih in to ob koncu letošnjega leta. Lokacija nove proizvodne hale je ugodna, saj spada v industrijsko območje.

V prihodnjih mesecih bomo morali urediti vse potrebno, da se bo TIO Lesce vključil v normalno poslovanje naše delovne organizacije. Pripojitev celotnega poslovanja bo opravljena postopno, da ne bi ovirali procesa proizvodnje na eni ali drugi strani.

TOZD	% izpolnitve količinskega plana	% izpolnitve vrednostnega plana
VIJAKARNA	76	72
VERIGARNA	73	68
SIDRNE VERIGE	81	81
KOVAČNICA	89	79
ORODJARNA	—	111
VZDRŽEVANJE	—	44
SKUPAJ OZD	79	77

Količinskemu planu se je najbolj približala TOZD Kovačnica, vrednostnega pa je presegla TOZD Orodjarne.

Plan proizvodnje za eksterni trg smo dosegli količinsko 75 %, kar predstavlja 859 ton. V prvem polletju smo prodali na eksterni trg 94 % proizvedene količine. Zaloge gotovih izdelkov so se torej povečale. Vrednostni plan prodaje smo v juniju dosegli 71 %, v prvih šestih mesecih pa le 75 %. Pri tem ugotavljamo, da zaostaja predvsem prodaja na domačem trgu. Predvideni izvoz smo v prvem polletju skoraj realizirali (98 %). Na domači trg smo v juniju odpremili 44 % količine in 56 % vrednosti skupne prodaje. Za razdobje januar—junij je to razmerje 55 % količine in 66 % vrednosti za domači trg, ostalo za izvoz. Dosežena prodaja na domačem trgu je le 65 % od predvidene. Pri izvozu so doseženi boljši rezultati, saj predstavlja junijski izvoz 113 odstotkov planirane količine in 125 % planirane vrednosti. Od tega smo izvozili 323 ton na konvertibilno področje in 198 ton na klirinško področje. Predvidena vrednost izvozenega blaga je bila v juniju presežena za 13 % na konvertibilnem področju in za 43 % na klirinškem področju.

Število zaposlenih v juniju je bilo 1116, kar predstavlja 97 % od predvidenih z gospodarskim načrtom. Stalež se v prvem polletju ni bistveno spreminjal. Ker je bila proizvodnja manjša od dosežene v lanskem letu, se je produktivnost dela ob istem številu zaposlenh zmanjšala. V primerjavi z junijem 1975 je indeks produktivnosti dela naslednji (količinska proizvodnja na zaposlenega):

TOZD Vijakarna	69,0
TOZD Verigarna	94,2
TOZD Sidrne verige	81,8
TOZD Kovačnica	108,5
Skupaj	83,1

Pri tem proizvodnja žice v TOZD Sidrne verige ni upošte-

vana, ker je nismo zajeli v gospodarskem načrtu. Če računamo v TOZD Vijakarni proizvodnjo v komadih, se je produktivnost dela povečala za 3,7 odstotka v primerjavi z lanskim junijem.

Proizvodni rezultati v juniju niso bili dosti boljši kot v preteklih dveh mesecih. Vrednostna izpolnitev načrta proizvodnje je bila najslabša v letošnjem letu. Posamezni TOZD so izpolnili plan proizvodnje takole:

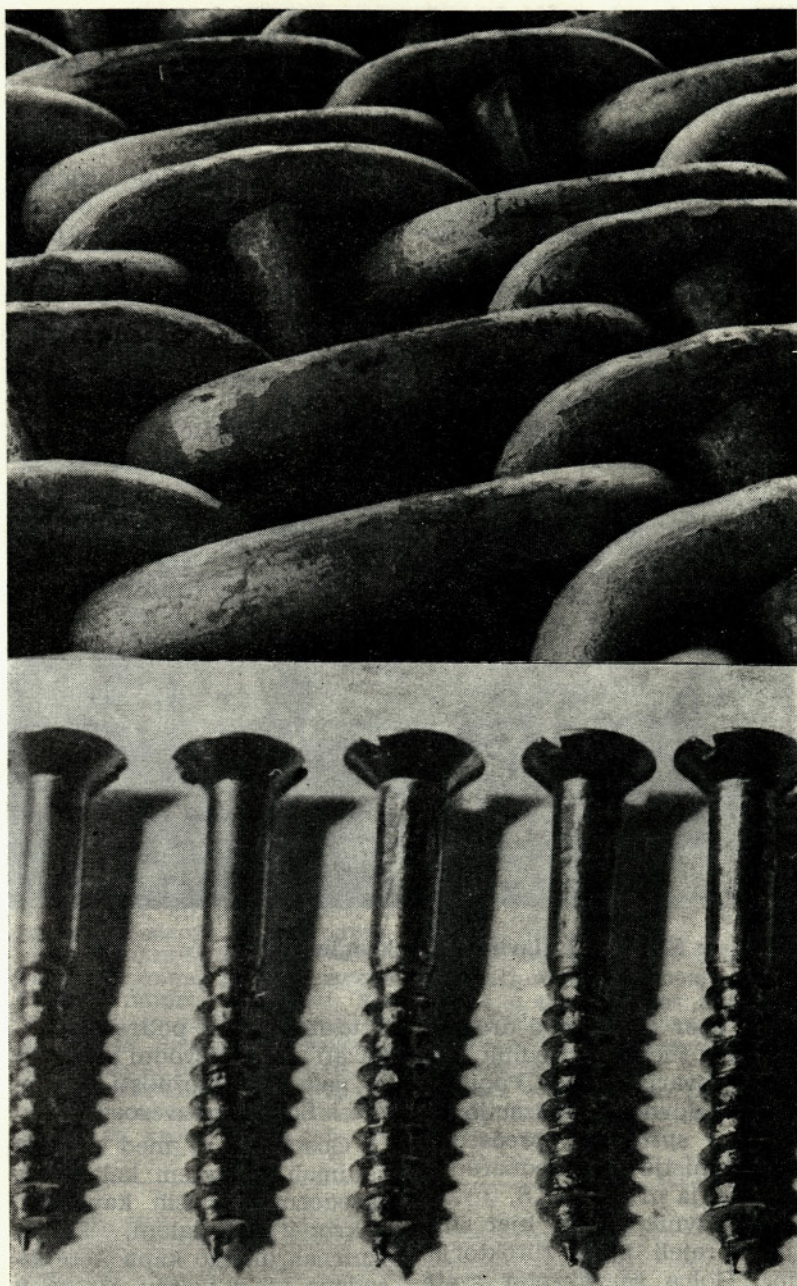
TOZD	% izpolnitve količinskega plana	% izpolnitve vrednostnega plana
VIJAKARNA	68	62
VERIGARNA	48	32
SIDRNE VERIGE	100	102
KOVAČNICA	92	87
ORODJARNA	—	85
VZDRŽEVANJE	—	38
SKUPAJ OZD	83	75

Vzroki slabemu uspehu je bilo predvsem pomanjkanje naročil za rudarske in bremenske verige ter dvoveržne transporterje, v TOZD Vijakarna pa za krovne, stojalne in sponске vijake v dimenzij-skem območju nad Ø 5 mm.

V TOZD Verigarna še niso urejene razmere pri embalažiranju snežnih verig in teh ni bilo mogoče poročati na skladišče. Zaradi pomanjkanja odlitkov za izdelavo opreme za sidrne verige niso mogli dokončati vseh kompletov teh verig in se je zaloga nedovršene proizvodnje povečala.

V letošnjem letu je količinsko izpolnjevanje plana razvidno iz grafikona. Po posameznih TOZD in po mesecih opazimo močna nihanja. % izpolnitve plana je v zadnjih mesecih slabši kot na začetku leta. V prihodnjih mesecih si bomo morali prizadevati, da bomo proizvodne rezultate izboljšali, ker postaja takšno stanje že kritično.

Ce izločimo iz proizvodnje žico za eksterni trg, ker ta prodaja ni zajeta v gospodar-

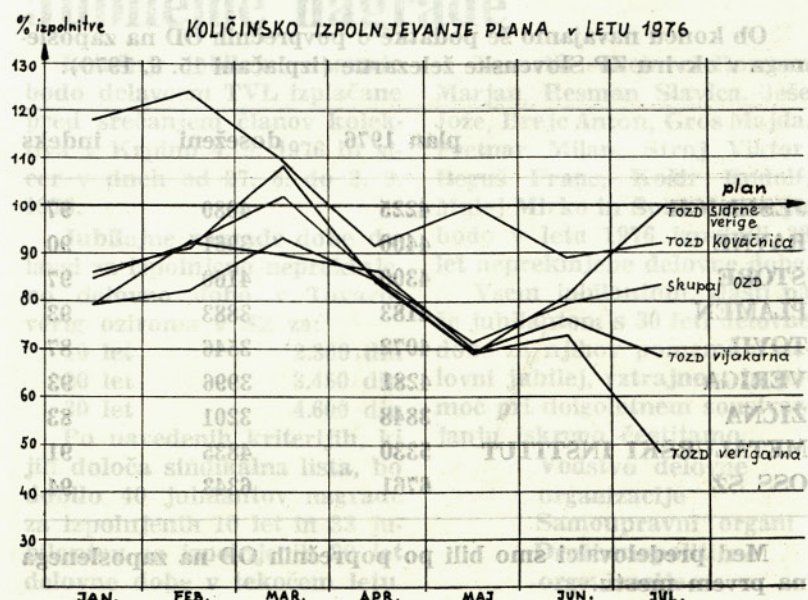

V juliju smo odpremili 77 odstotkov prodane količine izdelkov na domači trg, kar predstavlja 85 % vrednosti. Izvoz je v tem mesecu izostal in smo realizirali le 33 % planirane količine in 34 % vrednosti. Od tega smo izvozili 96 ton na konvertibilno področje in 56 ton na klirinško področje. Celotni izvoz je znašal 132.507 \$, kar je najmanj v letošnjem letu. Dosežena prodajna cena na 1 kg izdelkov je bila še kar ugodna v primerjavi s preteklimi meseci in je 1 % večja od predvidene v gospodarskem načrtu.

Produktivnost dela je bila dosežena v naslednji višini (kg na zaposlenega):

TOZD Vijakarna	1104
TOZD Verigarna	579
TOZD Sidrne verige	5758
TOZD Kovačnica	639
Skupaj	988

(Nadaljevanje na 4. strani)

Obisk iz Azerbejdžana

Vlado Silič

V četrtek, 29. julija je obiskal našo delovno organizacijo prvi sekretar komunistične partije Azerbejdžana in kandidat za člana politbiroja KP SSSR, tovariš Alijev Gajdar Alijevič s spremstvom.

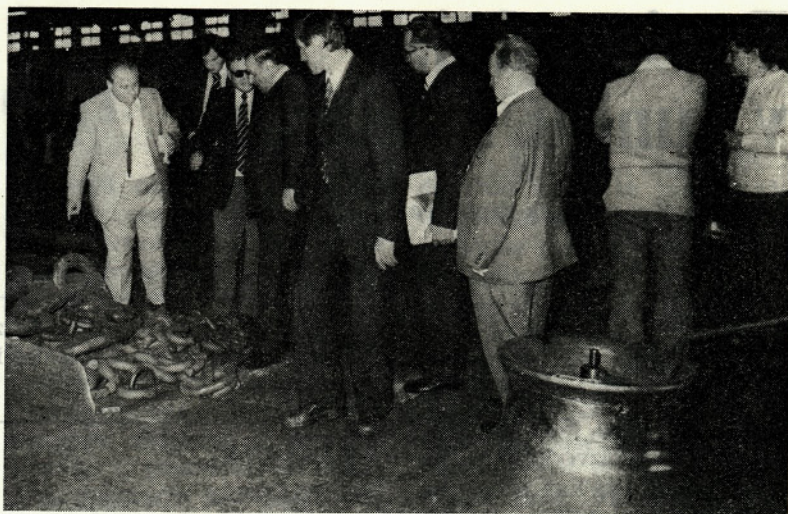
Tovariši iz SSSR so bili v naši republiki na delovnem obisku in so bili gostje CK

Tu jim je ing. Golc prikazal celoten razvoj delovne organizacije od njenega začetka pred vojno, potem delo med NOB in kot najpomembnejše obdobje, obnovo in izgradnjo po vojni. Glede na možnosti povečanja trgovinske menjave, ki se s takimi obiski lahko pospeši, smo gostom seveda po-

nim standardom zaposlenih, predvsem kako imamo urejeno stanovanjsko politiko, letni odmor, družbeno prehrano, kako je urejena naša zdravstvena služba, varstvo pri delu in pogoji dela, zaposlenost žena, kako poteka v okviru delovne organizacije kulturna dejavnost in rekreacija.

S področja političnih odnosov so se zanimali predvsem za organiziranost in vlogo, ki jo ima ZK v delovni organizaciji in število članov ZK v odnosu na vse zaposlene.

Po končanih razgovorih smo gostom razdelili prospekte naših izdelkov, zatem pa smo si

Gosti iz SSSR pri ogledu tovarne

ogledali proizvodne TOZD: Verigarno, Vijakarno in Sidrne verige. Na koncu obiska so si

gostje na posebno željo še ogledali dvojce stanovanj naših delavcev in se poslovili.

Gosti iz SSSR pri glavnem direktorju

ZKS, kjer jih je med drugimi sprejel tudi predsednik CK ZKS, tovariš France Popit. V našo delovno organizacijo so prišli v spremstvu predsednika komisije za mednarodna vprašanja pri CK ZKS, tovariša Močivnik Ratka, kjer smo jih sprejeli poleg direktorja, ing. Golca še sekretar sveta ZK, tajnik konference OOS in predsednik konference OO ZSMS delovne organizacije.

Z gosti smo imeli krajši razgovor v pisarni direktorja.

skušali čimbolj podrobno prikazati naš proizvodni program in nadaljnje možnosti trgovanja s Sovjetsko zvezo.

Gostje so se med drugim zanimali predvsem kako je zasedenostjo naših kapacitet, oskrbo z materialom, v koliko izmenah imamo kapacitete zasedene in o deležu izvoza v celotni proizvodnji kot tudi kakšen je procent režijskih delavcev proti proizvodnim.

Nadalje jih je zanimalo, kako je z osebnim in družbe-

Begunje 76 — četrto srečanje naših borcev za svobodo

Gregor Klančnik

Nekdanji borci narodnoosvobodilne vojne Slovenskih železarn se bomo s svojimi družinskimi člani, mladimi sodelavci in povabljenimi gosti, 11. septembra na svojem četrtem srečanju zbrali v Begunjah na Gorenjskem.

ZASLUŽENA POZORNOST

Legendarna Pokljuka, gorska planota v predgorju Triglava, ki je bila od sredi leta 1941 do osvoboditve leta 1945 dom slovenskih partizanov, je bila naša prva gostiteljica. V prekrasnem septemberskem sončnem dnevu leta 1973 se nam je predstavila z vsem svojim planinskim čarom in nam odprla pot trajnega prijateljstva.

Nepozabno nam bo ostala v spominu ta premiera letnih srečanj borcev za svobodo, sedanjih delavcev Slovenskih železarn. Zaradi največjega deleža v narodnoosvobodilni vojni je Železarna Jesenice prevzela vlogo prvega organizatorja srečanja borcev in jo odlično izpeljala.

Tudi ponovitev v Kotljah, ki je bila v organizaciji Železarne Ravne, je kljub nenaklonjenemu vremenu pokazala, da so borci vezni element in kohezijska sila solidarnosti slovenskih železarjev in da na letnih srečanjih manifestirajo svojo pripadnost. Tudi drugo srečanje se nam je vtisnilo v spomin.

Lani je Železarna Štore na Teharjih organizirala tretje srečanje nekdanjih borcev narodnoosvobodilne vojne Slovenskih železarn. Vse od priprave prostora, slovesnega kulturnega programa in gostiteljskega dela, je bilo odlično pripravljeno ter v splošno zadovoljstvo vseh udeležencev. Koordinacijski odbor zveze borcev Slovenskih železarn se iskreno zahvaljuje samouprav-

nim organom in celotnim delovnim skupnostim za prispevek pri organiziranju letnih srečanj.

Prepričani smo, da to priznanje delavcem čiste preteklosti in izpričane zavesti v najtežjih časih našega naroda, daje tudi svoje sadove. Krepi se duh vzajemnosti in solidarnosti ter enotne pripadnosti, s prisotnostjo mladine na srečanjih borcev pa prenaša revolucionarno preteklost in njene etične vrednote na bodoče rodove.

Organizacija zveza borcev odмира. Vsako leto nas je manj tudi bivših borcev Slovenskih železarn in zato je razumljiva odločitev, da se mora na srečanjih stalno povečevati število mladih, ki se slavlju borcev pridružujejo. Srečanje borcev bo zato postopoma preraslo v srečanje delavcev Slovenskih železarn.

Letos, za četrto srečanje borcev Slovenskih železarn, se bomo zopet vrnili na Gorenjsko, ki je zibelka borbe proti okupatorju. Predelovalne delovne organizacije Veriga Lesce, Plamen Kropa, Tovil Ljubljana in Žična Celje so gostelj, organizatorja pa sta Veriga Lesce in Plamen Kropa. Za to srečanje borcev je izbran kraj pod Karavankami, v osrčju Gorenjske, ki združuje naravne lepote, ki so bile priče največjih tragedij slovenskega naroda.

Begunje so žalostna priča preteklosti, kjer je bila okupatorjeva postojanka trpljenja in smrti. Tu je nacistični okupator zbiral svoje žrtve—talce, ki so s smrtjo plačevali svojo pripadnost slovenskemu narodu in boju za osvoboditev svoje domovine.

PRERAŠČANJE V SREČANJE SLOVENSkih ŽELEZARN

Brezobzirna fašistična surovost pa ni omajala sloven-

skega naroda in ljudi Gorenjske. Že prvo leto zasedbe so borci za svobodo napovedali, da se bodo borili za dokončno zmago in osvoboditev domovine. Po vsej Gorenjski so se oglašale partizanske puške in v času, ko so Hitlerjevi škornji teptali vso Evropo, so rasle nove in nove partizanske enote. Dražgoška bitka je bila zgodovinska prelomnica, ki je tudi nemškim nacionalistom dokazala Hitlerjevo zmoto, ko je v Mariboru rekel: »Napravite mi to deželo nemško.«

PETLETNI NAČRT SEDANJJI CILJ BORBE

Vsem našim borcem je žal, da se že preje nismo na letnih srečanjih zbirali in obujali spomine na odločilno obdobje naše zgodovine ter se dogovarjali o novih delovnih dosežkih. Zaradi uspešnih treh srečanj se že v naprej veselimo dneva, ko si bomo v Begunjah zopet stisnili roke in v prijetnem razpoloženju preživeli dan spominov na najbolj plemenito stran zgodovine jugoslovanskih narodov ter uspešne gradnje samoupravnega socializma. Tudi to priložnost bomo izkoristili za protest proti oživiljanju nacionalizma, ki tlači Slovence onkraj Karavank.

Delovno ustvarjalni uspehi, razvoj proizvodnje, kulture, športa, življenjskega ter družbenega standarda so sedaj naše najučinkovitejše orožje za narodni blagor. Samoupravni sporazum o temeljnih srednjeročnega načrta proizvodnje in razvoja Slovenskih železarn je kašipot, ki nas bo do leta 1980 pripeljal na milijon ton jekla, 12 milijard dinarjev prihodka in sto milijonov dolarjev izvoza. Borci, hočemo tudi temu petletnemu načrtu vdahniti ustvarjalno revolucionarno preteklost.

Nasvidenje v Begunjah na Gorenjskem.

(Nadaljevanje s 3. strani)

Proizvodnja v juniju in juliju

Po posameznih TOZD je kazalec produktivnosti zelo različen. Največji padec je v TOZD Verigarna, v TOZD Sidrne verige pa vpliva na takšno produktivnost velika proizvodnja žice. V primerjavi z lanskim povprečjem je indeks produktivnosti dela v TOZD Vijakarna 67, v TOZD Verigarna 46, v TOZD Sidrne verige

160, v TOZD Kovačnica 87 in skupaj OZD 100.

Vsi navedeni podatki nas opominjajo, da ne izvajamo akcijskega programa za stabilizacijo. V začetku leta smo namreč rekli, da je gospodarski načrt istočasno tudi stabilizacijski. Zato si moramo z vsemi silami prizadevati, da se bo stanje izboljšalo.

Ob koncu navajamo še podatke o povprečnih OD na zaposlenega v okviru ZP Slovenske železarne (izplačani 15. 6. 1976):

	plan 1976	doseženi	indeks
JESENICE	4225	4080	97
RAVNE	4400	3961	90
ŠTORE	4300	4160	97
PLAMEN	4183	3883	93
TOVIL	4072	3546	87
VERIGA	4281	3996	93
ŽIČNA	3848	3201	83
METALURŠKI INŠTITUT	5330	4835	91
OSS SZ	6761	6343	94

Med predelovalci smo bili po poprečnih OD na zaposlenega na prvem mestu.

Vzdrževanje hidravličnih naprav in delo z njimi

Tone Nežmah

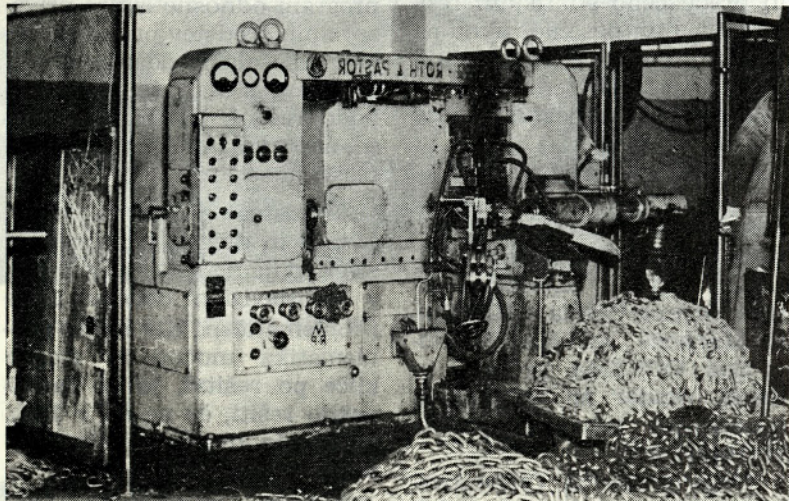
Hidravlično in elektrohidravlično krmiljenje in pogoni hidravličnih naprav, strojev in postrojev dobivajo v zadnjih letih vse večji pomen. Hidravlika in pnevmatika namreč nudita nove možnosti za enostavnejše avtomatizirane stroje in postrojstva. Vse to pa vodi k povečanju produktivnosti in večji konkurenčni sposobnosti na tržišču.

Življenjska doba elementov in naprav naj bo čim daljša, obraba čim manjša, okvare in poškodbe pa naj bi se odstranile

remljenih s hidravličnimi napravami.

Na videz bo torej vzdrževanje strojev zelo različno in zapleteno. Pri natančnejšem pregledu pa opazimo veliko skupnega na različnih strojih. Vse naprave so zgrajene iz enakih ali podobnih elementov, ki jih lahko razvrstimo v nekaj osnovnih skupin:

- hidravlični pretvornik mehanske energije,
- krmilni element za nameščanje tlaka,

v čimkrajšem času. Za izpolnitev teh zahtev pa mora imeti vsak obrat in vsako podjetje ustrezno angažirano službo vzdrževanja in vzdrževalce, ki razumejo in poznajo hidravlične in elektrohidravlične naprave. Vse to pa je še premalo, če nekaj osnovnih pojmov ne poznajo tudi delavci, ki s temi stroji upravljajo.

Vsi vemo, da ima vsaka naprava — stroj — postrojenje svoje slabe točke, ki prej ali slej povzročajo motnje ali celo zastoj, če jih pravočasno ali preventivno ne vzdržujemo. Nekatere okvare so razen tega lahko nevarne za življenje ljudi ob stroju. Za takšne naprave je smotno načrtovati redno vzdrževanje, ki ne pomeni nič drugega kot pravočasen poseg v stroj ali napravo z namenom preprečiti motnje ali zastoj v obratovanju. Skratka načrtovanje pomeni danes predvideti, kaj je treba jutri storiti.

Vzdrževanje ob motnjah in okvarah

Večini je poznana praksa, da stroje vzdržujemo šele, ko se pojavijo motnje ali okvare. S tem mislimo na prakso, da pustijo stroj ali napravo v obratovanju, vse dokler ne nastopi okvara ali motnja. Šele takrat je vodstvo obrata prisiljeno pritegniti na pomoč vzdrževalce, ki bodo motnje ali okvare odstranili. Stroji in naprave so potem zopet brez nadzorstva vzdrževalcev vse do ponovne okvare. Na malomarnost v odnosu do rednega vzdrževanja naletimo največkrat v manjših obratih, kjer skušajo s »krpanjem« omiliti nastalo okvaro, kar ima za posledico, da je v takšnih primerih urejanja rednega vzdrževanja zelo oteženo.

Redno vzdrževanje hidravličnih naprav

Če se ozremo po sodobnem strojnem parku, lahko opazimo, da je veliko število strojev op-

nost, da črpalka vsesa nekaj zraka, kar lahko povzroči okvaro na črpalki, neenakomernost v obratovanju naprave in celo kavitacijo na drugih mestih in napravah.

Preden dolijemo olje, se vedno prepračimo, kakšno olje je v rezervoarju, preverimo čistočo starega olja in če je posoda, v katero bomo dolili olje, zanesljivo čista.

Obratovalna temperatura

Hkrati s preverjanjem nivoja olja je priporočljivo tudi preverjanje temperature hidravlične naprave v obratovanju. Normalno naj ne bo višja kot 60 °C. Če poraste nad to vrednost, je treba takoj poiskati vzrok (npr. okvara na tlačnem ventilu in podobno), kajti vsako povišanje temperature za 10 °C od 60–100 °C navzgor podvoji proces staranja olja. Olje ne maže več, povzroča korozijo, predvsem pa se povečajo notranje pretočne izgube, poslabša se izkoristek stroja.

Tlak in manometri

V hidravličnih napravah nastopajoče tlake (največji dovoljeni del. tlak, tlak krmiljenja itd.) je potrebno redno kontrolirati. Navadno to opravimo s pomočjo vgrajenih manometrov, preverjati pa je treba tudi pravilno funkcioniranje le-teh. Tlak na posameznih komponentah je vedno predpisan, določen pa je od proizvajalca stroja, zato naj bo odstopanje čim manjše.

Filtri in čistilci

Čistilce in filtre je potrebno v skladu z navodili proizvajalca stroja redno čistiti in menjati vložke. Seveda je to mogoče le takrat, če je pristop k filtru ali čistilcu lakeh in sta čiščenje in zamenjava vložka enostavna. Zamašeni filtri ne povzročajo samo zmanjšanje obratovanja, ampak so lahko vzrok tudi za močno skrajšanje življenjske dobe posameznih elementov vgrajenih v hidravličnem sistemu.

Cevovodi

Cevovodna mreža je sestavljena iz kombinacije kovinskih cevi, cevnih priključkov in fleksibilnih cevovodov.

Cevni priključki lahko prej ali slej malo popustijo, saj v napravah vedno nastopajo tlačni udarci in nihanja. Pomoč je običajno sorazmerno enostavna, saj je treba priključke le ponovno pritegniti. Popuščeni priključki povzročajo izgubo olja, onečiščenje okolice, nevarnost požara itd.

Cevovodi so posebno občutljivi na mehanske poškodbe. Pogosto se pojavijo za oko nevidne razpoke, skozi katere prodira zrak v napravo.

Fleksibilni cevovodi so sorazmerno občutljivi in imajo v primerjavi s kovinskimi cevmi neprimerno krajšo življenjsko dobo. Cevovode v hidravličnih napravah lahko primerjamo s krvnim ožiljem in živčnim sistemom v živem organizmu. Njihovo pravilno dimenzioniranje in izvedba sta pogostoma odločilna za zanesljivo delovanje naprave. Fleksibilne cevi vgrajujemo tam, kjer ne moremo vgraditi kovinske cevi. To je na raznih gibljivih delih stroja.

Kaj je fleksibilna cev

Iz prvotnih pletenih in inpregniranih platnenih cevi se je pozneje razvila gumasta cev in

od tod vodi tehnični razvoj k fleksibilnim cevm. Tako danes ločimo: platnene, gumaste, termoplastične in teflanske cevi. Le-te lahko še dopolnimo z zaščitnimi oblogami in notranjim ali zunanjim pletivom.

Pričvrstitev elementov

Brezhibnost pričvrstitve elementov na hidravličnem sistemu je potrebno redno preverjati. Popuščeni vijaki na elementih lahko povzročajo netesnosti in s tem ne samo izgube olja, temveč tudi neredno delovanje. Brez dvoma je lažje pritegniti vijak, kot pa nadomestiti izgubljeni vijak ali celo zaradi popuščenih vijakov imeti poškodovano hidravlično napravo.

Popravila hidravličnih naprav

Kljub rednemu vzdrževanju nastajajo motnje pri hidravličnih napravah v glavnem v nerednih časovnih obdobjih (presledkih). Najpogostejše takrat, ko je stroj v proizvodnji najbolj potreben. Zato je služba vzdrževanja dolžna, ko je obveščena o motnji na stroju, okvaro odpraviti v čimkrajšem času. Vzdrževalec se mora, preden ukrene karkoli, najprej prepričati, kje na stroju se motnja pojavlja in kakšna je. Pogovor z delavcem, ki na stroju dela, mu lahko pomaga korak naprej. V največ primerih bo že bežen pregled zadoštal za grobo oceno, ali gre

za mehanično okvaro, hidravlično, pnevmatično ali električno. Ne glede na vrsto napake bo delavec, ki na stroju dela, vedno poklical vzdrževalca. Nesmotno bi bilo, če bi posegal v napravo nestrokovnjak in s tem onemogočil vzdrževalca.

V članku sem imel namen podati bežen pregled problematike vzdrževanja strojev in redno vzdrževanje ter popravila.

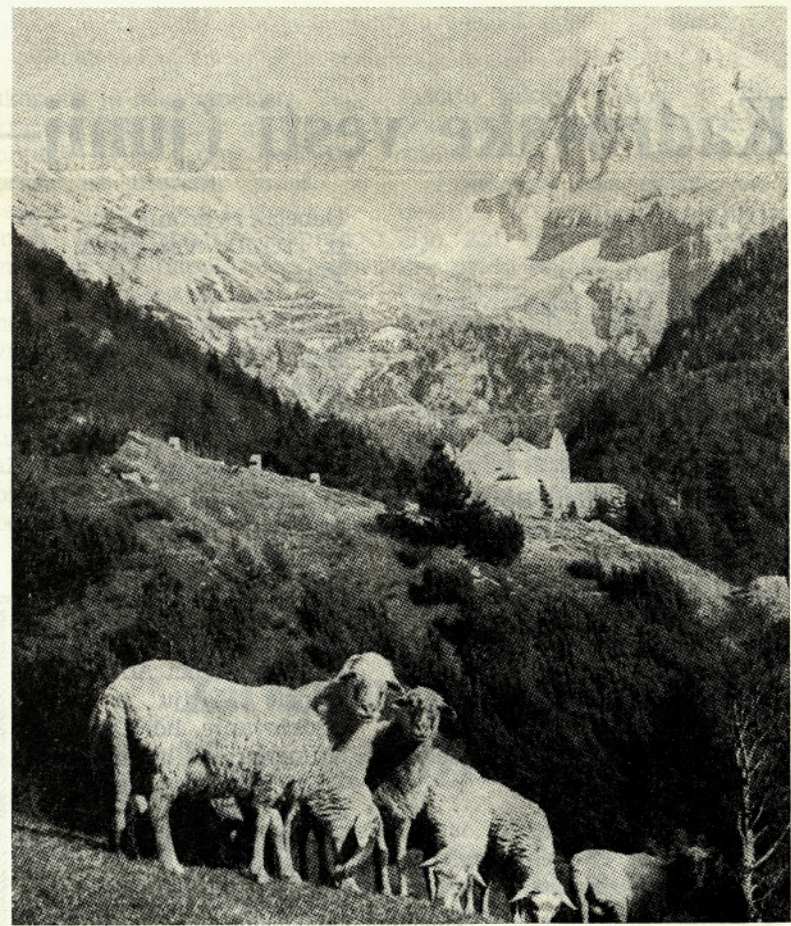
Za zaključek pa bi omenil odnos delavca do stroja ali hidravlične naprave:

Po drugi svetovni vojni je tudi industrija spoznala, kako pomembna je produktivnost strojev in naprav, kako nujno je torej povečati čas aktivnega obratovanja v odnosu do časa, ko so stroji v zastoji. Zato pomen poučevanja postaja vse bolj pomemben, saj se z njim že danes ukvarja vse več institucij s podporo različnih gospodarskih in strokovnih združenj.

Jasno je, da je v strukturi cene izdelka tudi del, ki predstavlja stroške vzdrževanja. Iz tega izhaja osnovni cilj, da morajo biti ti stroški čim nižji. Upoštevati pa je treba, da lahko preslabo dnevno vzdrževanje s strani delavca, povzroči motnje v proizvodnji, ki tudi povzročajo višjo ceno izdelka. Prav zato je potrebno vzpostaviti ustrezno ravnotežje v odnosu med delavcem in osnovnim sredstvom, ki mu ga nudi družba, da na njem dela in proizvaja.

Vzpostaviti pa je potrebno tudi pravi odnos med delavcem na stroju in vzdrževalcem, kajti vsako sodelovanje delavca z vzdrževalcem lahko močno vpliva na nižjo ceno izdelka.

Zato vas prosimo za sodelovanje in ne zasmehujte vzdrževalčeve radovednosti.

Jubilejne nagrade

Letošnje jubilejne nagrade bodo delavcem TVL izplačane pred srečanjem članov kolektiva v Krpinu 4. 9. 1976 in sicer v dneh od 27. 8. do 2. 9. 1976.

Jubilejne nagrade dobe delavci za izpolnjeno neprekinjeno delovno dobo v Tovarni verig oziroma v SŽ za:

10 let	2.300 din
20 let	3.450 din
30 let	4.600 din

Po navedenih kriterijih, ki jih določa sindikalna lista, bo dobilo 40 jubilarov nagrade za izpolnjenih 10 let in 33 jubilarov za izpolnjenih 20 let delovne dobe v tekočem letu.

Tovariši sodelavci Rozman Marjan, Resman Slavica, Ješe Jože, Brejc Anton, Gros Majda, Pretnar Milan, Stroj Viktor, Beguš Franc, Košir Rudolf, Mulej Mirko in Šolar Janez pa bodo v letu 1976 izpolnili 30 let neprekinjene delovne dobe. Vsem jubilarom, zlasti pa še jubilarom s 30 leti delovne dobe za njihov pomembni delovni jubilej, vztrajnost in pomoč pri dolgoletnem soustvarjanju iskreno čestitamo.

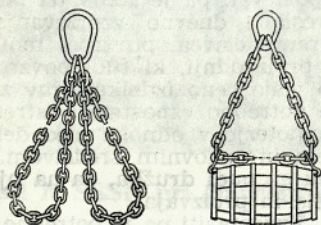
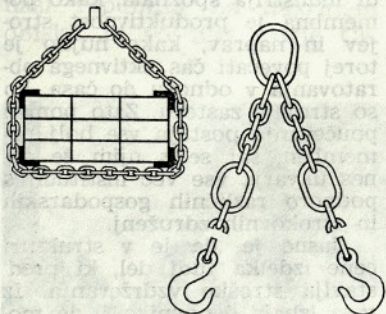
Vodstvo delovne organizacije Samoupravni organi Družbenopolitične organizacije

LETOŠNJE SREČANJE BORCEV NOV SLOVENSkih ŽELEZARN, KI GA TOKRAT ORGANIZIRATA VERIGA IN PLAMEN, BO 11. SEPTEMBRA 1976 V BEGUNJAH — V KRPINU
PODROBNOSTI O PRIREDITVI BODO PRAVOČASNO OBJAVLJENE.

Varna, racionalna in pravilna uporaba verig

Franc Ankerst

Tak je delovni naslov predavanja, s katerim sva s tovarišem Remsom prekrizarila vso Jugoslavijo. Imela sva več kot 30 predavanj v vseh večjih industrijskih centrih naših

republik. Predavanja so bila dobro obiskana, saj se je vedno zbralo 20–120 slušateljev: delavcev, tehnikov, inženirjev. Najbolje so bila predavanja obiskana v Bosni, Sloveniji in Makedoniji.

Čeravno je predavanje ime- lo poudarek in motivacijo »Varnost pri delu«, je bil končni namen le komercialne- ga značaja. Želeli smo pred- vsem:

- pokazati varno, racionalno in pravilno delo z verigami,
- predstaviti našo delovno organizacijo in njen proizvodni program,
- pospešiti prodajo bremenskih verig in opreme,
- dobiti vsaj grobe podatke, kakšna sredstva za privezovanje — prenos bremen tržišče uporablja, zahteva, oziroma išče.

Lahko rečem, da je bil namen predavanj dosežen. Naročila bremenskih verig so v odnosu za prodajo metrskih verig v rahlem porastu. To pomeni, da uporabniki bremenskih verig le-teh sami več ne izdelujejo v taki meri kot prej, ker so spoznali, da je to nesmiselno in da take verige ne odgovarjajo predpisom JUS (DIN), varnosti in tudi ekonomiki.

Predavanja so dosegla svoj namen (grobo vzeto) tudi z vidika raziskave trga. Namreč na vseh predavanjih so se ob koncu razvile diskusije, iz katerih sem več ali manj povsod

zasledil iste ključne točke. Te so:

— prisotnost velike zainteresiranosti za nabavo varnih in funkcionalnih sredstev za prenos — dviganje bremen,

— po DO odnosno njihovih obratih in delavnicah uporabljajo:

a) bremenske verige — izdelane sicer strokovno, vendar izrabljene in za delo nevarne,

b) bremenske verige — žične vrvi izdelane v njihovih delavnicah, le-te pa so brez predpisanega atesta, nefunkcionalne,

— pripenjanje — privezovanje bremen je površno, nestrokovno in nevarno, ker nimajo ustreznih pripomočkov (kavlji, klešče itd.),

— groba ocena, zasnovana na podlagi izjav in zbranih podatkov kaže, da železarne in kovinska predelovalna industrija kot sredstva za privezovanje uporablja ca. 60 % žične vrvi in le 40 % verige. Pri verigah je treba upoštevati, da so v teh 40 % vključene tudi Galove verige. V gozdarstvu, gradbeništvu, luškem prevozu pa je odstotek uporabe verig še skromnejši,

— iz diskusije, vprašanj in kritike zelo širokega kroga potrošnikov privezovalnih sredstev je bilo čutiti močno nezadovoljstvo zaradi pomanjkanja ustreznih privezovalnih sredstev in spremljajočega orodja na jugoslovanskem trgu. Predvsem pa je to nezadovoljstvo potencirano zdaj, ko je omejen, odnosno ustavljen še uvoz.

Glede na vse navedeno se vsiljuje domneva, da je vprašanje obešanja in prenosa bremen v naši državi neurejeno in prepuščeno stihijskim rešitvam neukih posameznikov na delovnih mestih v proizvodnji. Seveda to ni povsem tako, čeravno taka domneva ni daleč od resnice.

V Jugoslaviji je precej delovnih organizacij, ki izdelujejo sredstva za privezovanje in prenos bremen, kot npr. TVL, Lanac Zagreb, Riječka tvornica konopa Rijeka, SILA Stara Moravica, NOVKABEL Novi Sad, OPREMA Vrbovec in drugi, vendar so vsi naštetih opredeljeni tako ozko, enostransko, togo.

Tega problema (privezovanje, pripenjanje, prenos, dviganje, itd.) nihče ne obravnava kompleksno in dosledno.

Glede na tako stanje se je vodstvo naše delovne organizacije odločilo, da bomo v bodoče poleg bremenskih verig izdelovali tudi bremenske žične vrvi. S to odločitvijo se bo program odnosno izbira privezovalnih sredstev pri nas močno pomešala, vendar nanizani problemi s tem še vedno ne bodo rešeni. Potrošniki bodo še naprej sami improvizirali, iskali in se jezili.

Sredstva za privezovanje, prenos in dviganje bremen so širok pojem, le-ta pa pri nas v Jugoslaviji ni obdelan in je problematičen. Ker sama problematika močno in glasno kliče po rešitvi, jo bo moral nekdo rešiti, če ne mi v TVL, pa nekdo drug — naša konkurenca.

In za zaključek še lep slovenski pregovor: »Kdor prvi seje, prvi melje!«

Kadrovske vesti (junij–julij)

NOVO SPREJETI

Finančni sektor:

Mr. Olga Logar Nataša

Splošni sektor:

Benič Ermeljanda

TOZD Orodjarna:

Polajnar Darko, Javor Gabrijel

TOZD Vzdrževanje:

Cerkovnik Jožef, Bobič Janez, Frčej Silvester

TOZD Vijakarna:

Dordević Radoslavka, Rozman Jožica, Ovsenik Franc, Marič Ivica

TOZD Verigarna:

Rašič Luka

TOZD Kovačnica:

Knafelj Mirko, Kamenšek Franc

TOZD Sidrne verige:

Baloh Franc

ODŠLI

Komercialni sektor:

Kovač Matija (smrt)

TOZD Vzdrževanje:

Jauševac Marjan, Čuden Silvo, Stržinar Franc

TOZD Vijakarna:

Dubravac Živko, Vesel Tomislav, Matovina Pero

TOZD Verigarna:

Kristan Francka, Šebjanič Janez

TOZD Kovačnica:

Romih Vojko

RODILI SO SE

Muršec Francu iz TOZD

Sidrne verige in Muršec Jožici iz TOZD Vijakarna, sin Peter

Ličar Božu iz TOZD Orodjarna, sin Peter

Debelak Veroniki in Vitu iz TOZD Verigarna, hči Petra

Legat Majdi iz TOZD Vijakarna, sin Peter

Bele Jožetu iz TOZD Verigarna, hči Anita

Pogorevc Mariji iz TOZD Verigarna in Pogorevc Hubertu iz TOZD Kovačnica, sin Boštjan

Jauševac Slavici iz komercialnega sektorja in Jauševac Marjanu iz TOZD

Vzdrževanje, sin Uroš

Horvat Antonu iz TOZD Kovačnica, hči Anita

Kunšič Matiju iz TOZD Vzdrževanje, hči Darja

Humerca Vladimiri iz TOZD Vzdrževanje in Humerca Andreju iz tehničnega sektorja, sinova Blaž in Klemen

Dolar Tatjani iz komercialnega sektorja, sin Sebastjan

Klöckl Venceslavu iz TOZD Vijakarna, sin Goran

Zupan Stanku iz TOZD Sidrne Verige, hči Kristina

Serajnik Vladimiru iz STK in Serajnik Alojziji iz TOZD Kovačnica, hči Brigita

POROČILI SO SE

Lepir Stojan in Srdič Koviljka iz TOZD Kovačnica

Habjan Vinko iz TOZD Orodjarna

Dobnikar Marjan iz tehničnega sektorja

Rogač Miro iz TOZD Vzdrževanje

Ribič Beno iz TOZD Sidrne verige

ZAMUDNIKI V MESECU

JULIJU 1976

1. Ažman Franc, vajenec — 15 minut

2. Bizjak Milan, TOZD Vijakarna — 25 minut

3. Bobič Janez, TOZD Vzdrževanje — 10 minut

4. Cvetko Marinka, TOZD Orodjarna — 3 minute

5. Eržen Gabrijel, TOZD Vzdrževanje — 25 minut

6. Frčej Silvo, TOZD Vzdrževanje — 10 minut

7. Intihar Cirila, TOZD Vijakarna — 10 minut

8. Klavara Miran, TOZD Orodjarna — 15 minut

9. Kranjc Otilija, TOZD Vijakarna — 10 minut

10. Mandelj Franjo, TOZD Vzdrževanje — 1 ura

11. Plemelj Jože, TOZD Verigarna — 20 + 15 minut

12. Resman Janez, TOZD Vzdrževanje — 20 minut

13. Veber Franc, TOZD Vzdrževanje — 1 ura, 10 minut

14. Zajc Stanislav, Komercialni sektor — 15 minut

15. Zupan Ivo, TOZD Vzdrževanje — 5 minut

Če smo dosledni pri uveljavljanju pravic, bodimo dosledni tudi pri izvrševanju svojih dolžnosti.

Iz kadrovskega oddelka

Kosi Slavko — slovenski prvak

Dve leti je v Lescah. Dve leti je član leškega balinarskega kluba; od letos pa je tudi slovenski prvak v balinanju — pa šele 17 let mu je.

Iz Ormoža je prišel k nam — dialekt ga je izdal — za

bratom in bratrancem, ki sta že delala v naši tovarni. Eden izmed petero otrok je, ki so se rodili delavcu in gospodinji. V bloku so stanovali. Za sedemčlansko družino je služil le oče. Zato je bilo treba od doma. S petnajstimi leti je prišel. Dela kot trgovec v verigarni. Zelo rad pa bi vozil viličarja, sedaj skrivaj včasih zleze nanj, a v kratkem bo opravil izpit.

Všech mu je v Lescah. Zadovoljen je z delom, s hrano v naši menzi, z ljudmi okoli sebe. V samskem domu na Finžgarjevi ulici si z bratom delita garsonjéro. Domotožja nima, počuti se kot doma. Vendar za trgateg mora v Ormož, vsaj takrat se spodobi!

Dva do trikrat tedensko trenira. Pravega trenerja nima, ima pa veliko trenerjev. Vsi člani leškega kluba navijajo zanj, vsak je zelo rad

prenesel nanj delček svojega znanja. Uspeh ni izostal. Slavko gre 21. in 22. avgusta v Labin na državno prvenstvo. Pravi, da ima tremo. Kdo pa jo nima pred tako pomembnim tekmovanjem. Toda, le korajžno!

Droban fantič je tale Slavko, droban in mlad, pa ve kaj hoče. »Iznajdljiv in spreten je pri delu,« pravi mojster Kovač. »Iznajdljiv in spreten je tudi pri balinanju in verjame mo vanj,« še doda.

Ko je njegova mati zvedela za njegov uspeh, mu je čestitala. Vesel je bil njene kartice. Kot vsaka mati, pa bo gotovo tudi ona vesela dobrih novic o svojem fantu. Zato bom Tereziji Kosi na Poštno ulico v Ormož poslala moj izvod našega glasila, kajti njen sin je res »fant od fare«.

MB

Tovariško srečanje 1976 se bliža

Jože Hozjan

Sindikalna organizacija Tovarne verig Lesce, bo tudi letos, že tretjič zapored, organizirala tovariško srečanje članov kolektiva in upokoјencev.

Srečanje naj bi bilo 4. septembra v Krpinu. Celotna prireditve naj bi potekala takole.

S srečanjem naj bi pričeli

ob 9.30 s koncertom godbe na pihala. Sledil bo polurni kulturni program s sodelovanjem folklorne skupine Kulturno-prosvetnega društva Verige in recitatorji.

Najrazličnejša športna tekmovalja in družabne igre bodo potekala od 11.30 do 13.00. Sodelovali bodo lahko vsi: ženske, moški in najmlajši. V neposredni bližini prireditvenega prostora je tudi trim steza, ki omogoča prav prijetno rekreiranje in sprostitve.

Približno ob 13.00 bomo pričeli z zabavo s plesom, ki bo trajala do 19.00, ko je predviden zaključek prireditve.

Za popestritev letošnjega srečanja je predvidena sprejemba jedilnika. Udeleženci piknika bodo imeli tudi možnost nakupa čevapčičev, klobas in seveda, pijače.

Zaradi prevelikih stroškov za prevoz do Begunj ne bo posebej preskrbljeno. Udele-

II. tovariško srečanje v Krpinu 6. 9. 1975

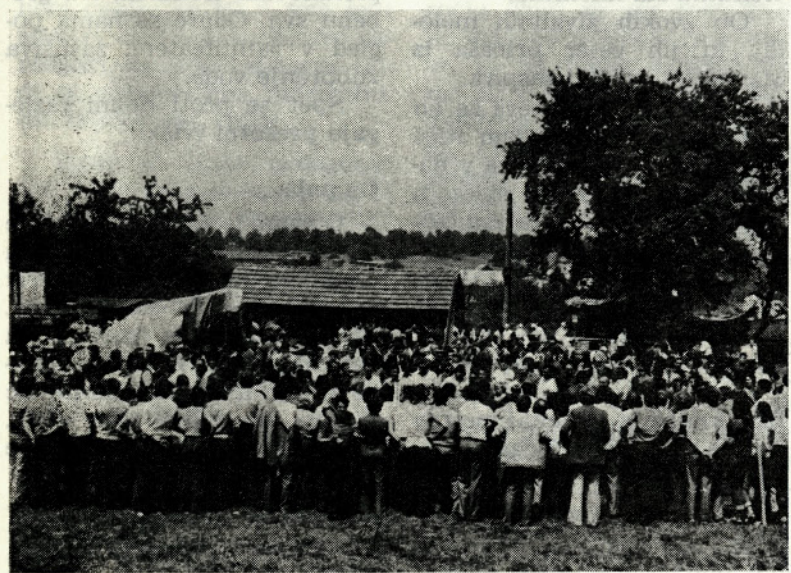
ženci lahko pridejo na srečanje z avtobusi ali pa z lastnimi vozili in parkirajo na posebej določenem prostoru. Načrtujemo pa tudi množičen odhod izpred Tovarne verig in to s kolesi.

Za prijetno počutje prinesite s seboj zložljive stole, odeje in podobno. V primeru

slabega vremena bomo srečanje preložili na nedeljo, 5. septembra.

Vabimo vse člane kolektiva, njihove ožje sivoce, še posebno pa naše upokoјence, da se srečanja udeležijo v čim večjem številu.

Torek, 4. septembra
NASVIDENJE!

I. tovariško srečanje v Ribnem 22. 6. 1974

Pljučni rak

MED VZROKI NARAŠČANJA TE BOLEZNI JE VSEKAKOR KAJENJE CIGARET

Dr. Zdenka Podgornik-Runovc, specialist radio-terapevt

Obolevanje s pljučnim rakom je v zadnjih desetletjih močno naraslo. Naj navedem le nekaj statističnih podatkov. Pred 50 leti je bil pljučni rak prava redkost. Kratek podatek iz ZDA: leta 1930 je umrlo v tej deželi za pljučnim rakom 2837, leta 1950, torej 20 let pozneje, pa že 18.313 ljudi. Te številke nam povedo, da je smrtnost zaradi tega narasla v 20 letih za 500 odstotkov. V Sloveniji je leta 1966 zbolelo za pljučnim rakom 410 ljudi, to je 11 % od vseh obolelih za rakom. Od tega je bilo 17 % žensk, to je slaba šestina. Za nobeno drugo vrsto raka ni obolevanje tako naraslo kot prav za pljučnim rakom. Očitno je, da za pljučnim rakom mnogo pogostejše obolevajo moški kot pa ženske. Po statistikah je razmerje med spoloma 7:1 v korist žensk.

Kje so vzroki tako naglega naraščanja te bolezni? Vse statistike dolžijo za ta porast vse večje število kadilcev. Pri izogrevanju le-teh namreč nastajajo snovi, kot sta bencpiren in bencantracen, ki pri laboratorijskih poskusih povzročijo raka na poskusnih živalih. Pri posameznem kadilcu ni mogoče napovedati, ali bo sploh in kdaj bo obolel za pljučnim rakom. Raziskovalci pa so si edini v tem: čim dalj traja kajenje in čim večja je dnevna količina pokajenih cigaret, tem večja je možnost obolenja za pljučnim rakom.

Pregledi kadilcev so pokazali, da imajo ti na sluznicah dihalnih organov spremembe, ki jih pri nekadilcih ni. Te spremembe štejemo za predrakave, to se pravi, da se iz njih razvije rak. Po mnenju

strokovnjakov kajenje cigar in pipe ni tako nevarno, ker taki kadilci ne vdihavajo tako globoko dima kot kadilci cigaret. Napotek je tak: tudi dolgoletni kadivec zmanjša možnost, da bi zbolel za pljučnim rakom, če preneha kaditi. Najbolje je, da sploh ne začnemo kaditi, kajti kajenje pospešuje nastanek pljučnega raka, kakor tudi drugih obolenj, predvsem obolenj srca in ožilja!

Povzročitelje pljučnega raka iščemo tudi drugod. Vemo, da je obolevanje dva- do štirikrat pogostejše v mestih kot na deželi. To pripisujemo zraku v mestih, ki ga onesnažuje industrija in velik promet. Pred nekaj desetletji so mislili, da je tuberkuloza marsikdaj predhodnik pljučnega raka. Toda čas je pokazal, da upadanje tuberkuloze ne gre v korak z naraščanjem pljučnega raka. Ne moremo reči, da so nepomembna razna kronična, tj. dolgotrajna vnetja v samih pljučih in sapnikovih vejah ter vejicah. Ta obolenja stalno dražijo sluznico, ki je tako bolj dovzetna za razvoj raka.

Pljučnega raka se da hitro spoznati ali pa tudi zelo težko. Želimo si, da bi ga spoznali čimprej. V zgodnjem stanju so znamenja neznatna. Najpomembnejše znamenje je kašelj. Ta se pojavlja tudi pri drugih kroničnih obolenjih pljuč in sapnikovih vej, npr. pri bronhitisu. Znan je dolgoletni kašelj kadilcev, zlasti jutranji. V tem primeru nam postane sumljiva vrsta kašlja. Če se ta spremeni, bodimo pozorni. Če opazimo krvav izmeček, je to resno opozorilo, da

moramo k zdravniku, čeprav krvavkast izpljunek lahko povzroča tudi druga obolenja. Drugo pomembno znamenje je težko dihanje, ki se pojavlja, če bolnik tudi miruje ter je žvižgajoče in ostro. Pomembno znamenje je tudi bolečina v prsih, ki je podobna zbadanju in se pri kašljanju poveča. Ne redko se pridruži pljučnemu raku pljučnica. Vsa znamenja, kot so npr. temperatura, znojenje, spremembe v krvi, govorijo v prid vnetju. Rentgenski pregled po preboleli pljučnici pa nam odkrije rakavo obolenje. Ne trdimo, da je vsaka pljučnica posledica ali znanilec raka. Še zdaleč ne! Vendar ni nikdar odveč temeljit pregled po prestani pljučnici. Vidimo, da znamenja začetnega pljučnega raka niso zelo značilna. Zato naj nas nekaj tednov trajajoči kašelj opozori, da gremo k zdravniku. Najpametneje je, da si damo po 45. letu starosti vsaj vsako leto enkrat pregledati pljuča.

Moderna medicina ima na voljo že dokaj zanesljive metode, da lahko ugotovi to bolezen. Najpreprostejši je rentgenski pregled in slikanje pljuč. Na sliki vidimo dostikrat zasenčenje, ki ga povzroča tumor, ko bolnik nima še nobenih težav. Če nam rentgenska slika zbudi sum, da gre za rakovo obolenje, izberemo še druge diagnostične postopke. Najvažnejša je bronhoskopija. Pri tej preiskavi s posebno napravo pogledamo v sapnico (bronhus) in njene bližnje veje. Tako neposredno vidimo tumor in ga tudi košček odrežemo za mikroskopski pregled. Rezultat pregleda izrezanega tkiva pod mikro-

skopom je zelo zanesljiv. Večkrat pa leži tumor globoko v pljučih in ga z omenjeno napravo ne moremo videti. V tem primeru nam pogosto pomaga bronhografija. Sapnico in njene veje napolnimo s kontrastnim sredstvom, da postanejo pri rentgenskem slikanju vidne. Tako lahko vidimo mesto, kjer rakavo tkivo zapira sapnico. Zelo nam pomaga tudi pregled celic v izpljunku ali v brisu sluznice, ki ga napravimo pri bronhoskopiji. S površine tumorja se namreč

luščijo rakave celice, ki jih pod mikroskopom lahko spoznamo.

Pljučnega raka najbolj zanesljivo pozdravimo z operacijo. Žal, često to ni mogoče, ker pride bolnik prepozno na zdravljenje ali pa nam druge okoliščine ali obolenja preprečijo, da bi bolnika operirali. Drug način zdravljenja pa je obsevanje z rentgenskimi ali gama žarki, s katerim dosežemo mnogokrat zadovoljivo izboljšanje, včasih pa tudi dokončno ozdravljenje.

Zavzemamo se za čistejše ozračje...

Razpravljamo, dogovarjamo se, pišemo in ukrepamo, da bi zmanjšali onesnaževanje zraka, ki je zlasti v večjih mestih tudi zaradi vedno večjega števila motornih vozil, čedalje bolj zaskrbljujoče.

Dosedanje raziskave so pokazale, da ljudje, ki živijo v večjih mestih in so najbolj izpostavljeni vplivu slabega zraka — denimo miličniki, ki urejajo promet na križiščih, povečajo nasičenost ogljikovega monoksida v krvi okoli 4 odstotke. Navadna in vsakdanja stvar pa je, da kadilec, ki pokadi 20 cigaret na dan (prostovoljno), poveča nasičenost ogljikovega monoksida v krvi za okoli 8 %, pa se zaradi tega nihče ne sekira. Celo iluzorno bi bilo pomisliti na to, da bi prepovedali kajenje in proizvodnjo tobaka, čeprav nam je vsem jasno, da bi bilo za človeštvo koristneje namesto tobaka proizvajati recimo žitarice za prehrano.

Sicer pa je v našem vsakdanjem življenju veliko še drugih podobnih kontrastov.

...zastupljamo pa se prostovoljno!

Dva dni v severni steni Široke peči

Zvone Andrejčič

Če se peljemo po glavni cesti skozi Martuljek, nam pogled nehote pritegne skupina drzno oblikovanih vrhov, ki ponosno kipijo v višino. To je pravljico lepa Martuljkova skupina. Frdamane police, Špik, Martuljske Ponce, Veliki in Mali Oltar in Široka peč so vrhovi, ki sestavljajo to skupino.

Osemsto metrov visoka stena Široke peči spada med najzahtevnejše v Julijskih Alpah. Skala v njej je značilno rdeče rumene barve in izredno krušljiva, zato so vzponi v njej skrajno težki in nevarni.

Julija, leta 1965, je v prvenstvenem vzponu preplezal steno legendarni češki plezalec Josef Čihula s soplezalcem Slavekom Stehlikom. Vzpon sta speljala po najbolj krušljivem in izpostavljenem delu sten in zanj potrebovala tri dni oziroma štiriintrideset ur plezanja. Zaradi izrednih psihičnih naporov so Stehliku na vrhu popustili živci. Smer je takoj zaslovela kot najtežja in najbolj zahtevna ter nevarna v Julijskih Alpah. Plezalci so s strahom in spoštovanjem govorili o njej. Dolga leta za tem so se vrstili številni poskusi naših najboljših alpinistov, da bi ponovili vzpon, vendar brez uspeha. Šele leta 1973 sta Balek in Golli opravila prvo ponovitev smeri, v dvaindvajsetih urah.

Tudi potem je bilo še precej poskusov, predvsem plezalcev mlajše generacije, da bi ponovili smer, vendar spet brez uspeha. Tudi sam sem že nekaj let imel namen preplezati to smer, toda strah pred steno je bil vse do letos močnejši od moje volje in vedno sem se premislil, še preden sem se odpravil pod njo. Letos pa sem se odločil, da moram končno premagati mit o nepremagljivosti »Čihulove smeri« v Široki peči.

Petek, 2. julija in dopoldansko sonce neusmiljeno žge, ko z Janezom s težkima nahrbnikom stopava po ozki stezici, ki vodi za Ak. Zvečer doseževa podnožje stene in si pod vedrim nebom urediva ležišče. V zahajajočem soncu

postaja stena še bolj grozljivo rdeče barve. Zjutraj, ko se odpravljava v steno, začutim v sebi odpor do plezanja, najraje bi odšel nazaj v dolino v varno zavetje gozdov, toda ne, ne smem se sedaj spet vdati. Kaj bi le rekel prijatelj, ki je poln zaupanja v starejšega in bolj izkušenega tovariša, ne smem mu pokazati svoje slabosti, čeprav je morda tudi on enakih misli.

V prvem raztežaju je skala krvavo rdeče barve in dolgo se mučim z njo, preden dosežem stojišče. Malo više prideva v pravi kamnolom, skale so naložene ena vrh druge in grozijo, da se bodo vsak hip zrušile. Preplezala sva že nekaj dolžin vrvi, vendar napetost v naju še vedno ni popustila. Ali bo tudi naju stena odbila, kot že mnoge pred nama? Ne, ne sme se vrniti! Napredujeva, čeprav počasi. Stena postaja vse bolj navpična. Dan se že nagiba v drugo polovico, ko doseževa polico, kjer sta Čeha prvič prespala.

Nad nama se bočijo rumeni previsi in strehe, preko katerih vodi nadaljnja smer vzpona. Janez se loti prvega raztežaja nad polico, kmalu se mi skrije za stebričkom. Slišim, kako zabija klin in takoj zatem glasno preklinjanje in stokanje. »Ali je kaj narobe, Janez!«, previdno vprašam. »Tako sem se s kladivom kresnil po prstu, da sem vse zvezde videl,« mi ježno odgovori. Takoj mu predlagam, naj stopi nazaj dol, vendar o tem noče nič slišati. Še vedno nekaj časa poskuša s plezanjem, toda bolečina v prstu je vedno hujša in sam sprevidi, da ne bo mogel nadaljevati. Odloči se za sestop. Vrvi švignejo v globino, spuščava se nazaj v vzhodno steno. Ko stopiva spet na snežišče pod steno, si pošteno oddahneva. Med potjo v Martuljek se razbesni nevihta, ki naju za slovo pošteno namoči.

Petek, 16. julija. Po štirinajstih dneh se čutiva dovolj močna za ponoven poizkus.

Dobre volje sva in v slabi uri doseževa bivač za Akom. Kmalu dobiva obisk. Boris z

ženo je prišel in kar ne moreva verjeti očem, ko iz nahrbnika potegne dve steklenici piva ter nama eno velikodušno odstopi z »opravičilom«, češ, jutni bosta žejna.

S prvim svitom zapustiva bivač. Ob šestih že začneva s plezanjem. Hitro opraviča spodnjim delom smeri in v dobrih dveh urah doseževa prvi »češki bivač«, do kamor sva zadnjič potrebovala celih šest ur. To je vsekakor dobro znamenje in velika vzpodbuda za naju. Tudi stena se sama zdi danes prijaznejša ter lažja in z lahkoto se spoprijemava z največjimi težavami. Janez hitro opravi z raztežajem nad polico, kjer si je zadnjič poškodoval prst na roki. Sledim mu na izredno zračno in slabo stojišče. Na vrsti je ključno mesto smeri, strehasti previs, nad njim pa trideset metrov previsne in gladke stene.

V previsu naju veselo pozdravlja star profilni klin, ki ga Janez pridno uporabi, toda nad njim nekaj metrov ni več mogoče zabiti klina in preplezati jih mora prosto, v neugodnem položaju, ves čas na robu padca. Z zadnjimi močmi mu nato uspe spraviti v razpoko klin, oba si oddahneva. Počasi napreduje po previsni steni, ki se končuje z globoko luknjo. Prestop vanjo je pokrit z debelo plastjo prsti in trave.

Janez jo je že dosegel. Nekaj trenutkov kasneje ga skupaj z »rušo« zagledam v zraku. Stisnem vrvi in mehko pristane nekaj metrov niže. Naredim se nevednega in ga vprašam: »Kaj pa je bilo?« Najprej se hudomušno nasmeji, nakar z veseljem glasom odgovori, kot bi bilo vse skupaj le igra: »Roke sem vtaknil v prst, skoraj do komolcev globoko sem jih zaril vanjo, že sem gledal v luknjo, nato pa se mi je vse skupaj odtrgalo in... Takoj bom poskusil še enkrat.«

V naslednjem poskusu Janez doseže luknjo in vesel vrisk se razleže proti dolini. Nekaj osamljenih smučarjev na snežišču Akom odgovori na najino razgrajanje. Hitro sem tudi sam v luknji. Privoščiva si kratek počitek. Tukaj sta bivačirala Belak in Golli, po tleh so še vrečke sadnih sokov.

Janeza je zadnji raztežaj zelo izčrpal in vrsta je na meni, da prevzamem vodstvo. Skozi rumen kamin splezam do naslednje velike luknje. Pokrita je z nekaj metrov dolgo in z mahom poraslo streho, s katere neprestano kaplja. V njej najdem staro konzervno škatlo, ki sta jo tukaj pustila prvopristopnika. Tukaj sta preživela drugo noč v steni.

Ura je pol štirih in jasno nebo so zakrili temni nevihtni oblaki. V daljavi se razlega grmenje in temno ozadje razsvetlujejo številni bliski. Predlagam, da si tukaj urediva bivač.

Zravnava kamnita tla, luk-

nje si posteljeva z vrvmi, zabija nekaj klinov in razobesi-va opremo, oblečeva si toplejšo obleko in čakava večera. Na srečo z dežjem ni bilo nič, čeprav je bilo veliko grmenja. Zvečer že lahko na nebu opazujeva brlečo svetlobo zvezd.

Košček sira in kruha ter požirek vode, to je najina večerja, ki pa se nama v tem trenutku zdi imenitna.

Ob zvokih živahnih melodij, ki jih veter prinaša iz Martuljka, sladko zaspi-va.

Drugo jutro začneva že ob petih. Premagati moram rdeč krušljiv previs in že sva v naslednji luknji. Iz nje splezam nekoliko desno do starega češkega klina in naravnost navzgor pod navpično zajedo. Spodnji del zajede obideva na levi strani, zadnji del pa naju stena prisili nazaj v zajedo.

Uspe mi zabiti nekaj dobrih klinov in le nekaj metrov me še loči od lažjega sveta. Klin za klinom leže v prepe-

relo skalo, toda vedno znova jih z roko vlečem iz nje. Nazadnje moram izplezati prosto in le za las uidem padcu.

Pošteno si oddahneva. Pogled navzgor je bolj prijazen, stena se končno nekoliko položi. To nama vlije novega navdušenja in razigrano napredujeva proti grebenu. Ob dveh popoldne doživiva tako težko pričakovani trenutek. Na grebenu sva. Odpre se nama pogled v »amfiteater«, zaslišiva žuborenje vode.

Spet se proti dolini razlegajo prešerni vriski.

Opomba:

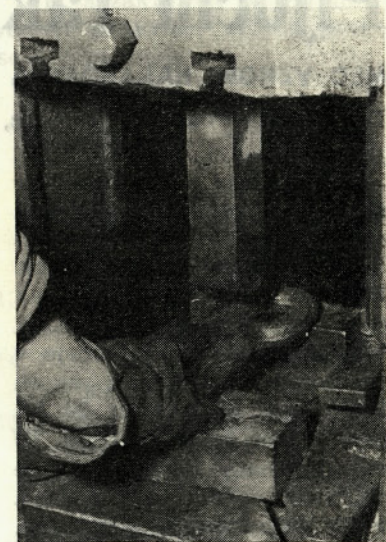
Opisan je vzpon preko ene od najtežjih smeri v Julijskih Alpah, to je »Čihulove smeri« v severni steni Široke peči. Drugo ponovitev smeri sva naredila Janez Reberšak (Radovljica) in Zvone Andrejčič 17. do 18. julija 1976 v 18. urah. Ocena težavnosti je VI+, večinoma VI.

Vse več nesreč nas opozarja

Vitimir Rems, varn. ing.

Iz evidence prijavljenih nesreč pri delu smo ugotovili, da se v naši OZD še vedno ponesreči veliko število delavcev. Tako smo v prvi polovici leta zabeležili več nesreč pri delu kot v istem obdobju preteklega leta. Število nesreč pri delu je bilo za 22% večje kot v istem obdobju minulega leta. Če pa primerjamo število izgubljenih delovnih dni zaradi nesreč pri delu, se je v tem obdobju zmanjšalo za 2,3%.

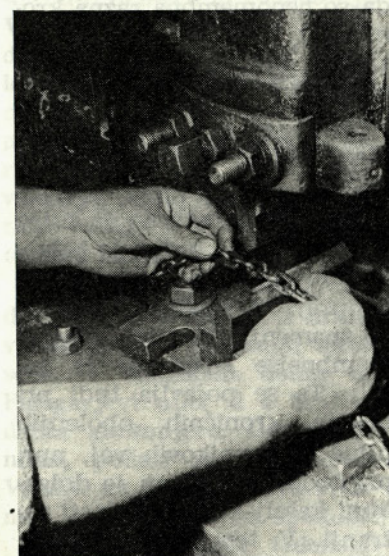
Delavci pri delu ne upoštevajo navodil za varno delo, neposredni vodje del pa ne ukrepajo pravočasno in s tem ne zagotavljajo delavcem varnega načina dela. Ponovno ugotavljamo, da se vedno pogosteje ponesrečijo delavci z daljšim delovnim stažem kot kot pa delavci novinci. Kljub temu pa nekatera vodstva TOZD še niso prišla do spoznanja, kako pomembno je posvetiti vso skrb preventivnim periodičnim pregledom delovnih priprav in naprav ter tehnološkemu proizvodnemu procesu. V nekaterih obratih se še vedno dela s slabo naštudiranimi tehnološkimi po-

Konstruktor tega orodja in tehnolog nista mislila na varnost pri delu

stopki in slabo zavarovanimi orodji. Ugotovljeno je, da se delavci ne poslužujejo pravice, ki jo jim zagotavlja zakon o varnosti pri delu, da namreč odgovorni delavec poskrbi za izvedbo varstvenih ukrepov. Pri analizah nesreč pri delu venomer ugotavljamo, da delavci prezirajo nevarnosti, ker se posledic ne zavedajo ali pa jih celo prepozno spoznajo.

Tudi na področju izobraževanja še nismo izkoristili vseh možnosti v smislu organiziranja izobraževanja. Večkrat naletimo v delavnicah na delavce, ki opravljajo zahtevne naloge brez potrebnega znanja iz varstva pri delu. Kako naj nadzira drage delovne priprave in naprave, če o tem nima ustreznega znanja! Spoznavati se z varstveno problematiko šele v kazenskih postopkih pred sodišči, pa je za vsakega, ki to doživlja, neprijetno. Varstvo pri delu mora postati resnična potreba, težnja po boljšem in učinkovitejšem varstvu pri delu vseh naših delovnih ljudi, saj jim to najpomembnejšo pravico daje Ustava.

Nezavarovani noži pri rezanju verig — nevarnost za poškodbo prstov

Martuljkova skupina s Srednjega vrha

Novosti zakona o varstvu pred hrupom

Vitomir Rems, varn. ing.

Na področju varstva pred hrupom v naravnem komunalnem okolju je bil v tem letu sprejet Zakon z določenim namenom, da zaščiti delovne ljudi in občane pred morebitnimi škodljivimi vplivi.

Hrup si lahko razlagamo kot vsak nezaželen zvok, ki povzroča različno obremenitev in izgubo sluha. Ta pa nas ovira pri delu, zmanjšuje delovno storilnost in moti okolje, preprečuje delovnim ljudem običajen počitek in slednjič škoduje njihovemu počutju in zdravju.

V vsebini zakona je predvsem poudarjeno, da je prepovedan hrup, ki je glede na čas ali kraj, kjer nastaja, premočan, ali presega s predpisi določene maksimalne ravni hrupa. Delovni ljudje pa bodo svoje pravice in dolžnosti uresničevali s samoupravnim sporazumevanjem. Potrebno sredstvo za preprečevanje prepovedanega hrupa na izvoru pa so dolžne zagotavljati organizacije združenega dela oziroma posamezni občani, ki hrup povzročajo.

V delovnih organizacijah naj bi se hrup, ki ga povzročajo stroji, delovne priprave ali naprave, omejil na najnižjo možno tehnično mero. Naša prizadevanja na tem področju pa še niso rodila zaželenih uspehov, saj imamo zabeležene le skromne podatke

o tem, kaj smo storili v preteklem obdobju na tem področju. Tudi za vse nove stroje, delovne priprave in naprave, ki jih bomo nabavili doma ali v tujini, je predpisana določena maksimalna dovoljena meja hrupa. Izdelovalci strojev bodo morali opremiti oziroma dati uporabnikom javno listino (pismo izjavo), da njihova delovna priprava ali naprava ne povzroča čezmernega ropota. Tudi za uporabnike motornih vozil so predpisani ukrepi za varstvo pred hrupom. V zakonu pa je izrecno poudarjeno, da je prepovedana vožnja brez glušnikov, uporaba neprimernih glušnikov in uporaba vozil, ki povzročajo prepovedan hrup. Ravno tako je v zakonu tudi posebej določeno varstvo pred hrupom z zvočnimi napravami. Vse naprave za povzročanje zvokov, radijskih in televizijskih sprejemnikov, magnetofoni, glasbila in druga sredstva se smejo uporabljati le

tako, da ne motijo drugih ljudi v okolju.

Kako se v prihodnje ravnati glede hrupa, ki motijo nočni mir in počitek v naseljih in zaselkih? Čas popolnega miru je predpisan med 22. in 6. uro naslednjega dne. Naj navedem dovoljene vrednosti hrupa v komunalnem okolju:

Posebne ukrepe za varstvo pred hrupom lahko predpiše tudi Občinska skupščina ter določi območja, ki morajo biti posebej zavarovana. Izvršni svet skupščine občine Radovljica je že izdal osnutek odloka o javnem redu in miru v občini Radovljica, ki ga bo sprejela skupščina že v tem letu. Republiški komite za varstvo okolja pa bo v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona posebej predpisal omejitve emisij hrupa in izdal navodila za zavarovanje ljudi in okolja v naseljih, rekreacijskih območjih in drugih območjih, ki bodo na podlagi tega zakona zavarovana.

Področje	Temeljni šum Pogoste konice v			
	nočni	dnevni	nočne	dnevne
1. Zdraviliščna področja	35	45	45	50
2. Mirna stanovanjska območja	45	55	55	65
3. Mešana stanovanjska območja	45	60	55	70
4. Poslovna območja	50	60	60	70
5. Industrijska območja	55	65	60	75
6. Glavne prometne žile	60	70	70	80

OBRAČUN DOHODKOV IN IZDATKOV KONFERENCE OSNOVNIH ORGANIZACIJ SINDIKATA ZA I. POLLETJE 1976

I. DOHODKI

1. Saldo iz leta 1975	30.071,35 din
2. Dotacija delovne organizacije	243.850,00 din
DOHODKI SKUPAJ	273.921,35 din

II. IZDATKI

1. Sindikalne seje, sestanki	659,20 din
2. Naročnina Delavske enotnosti in drugi sindikalni tisk	998,00 din
3. Občasna pomoč članom — potresno območje Posočja	23.100,00 din
4. Izdatki za športno-rekreativno dejavnost	51.203,60 din
5. Kulturna dejavnost	11.230,75 din
6. Organizacija proslav — 8. marec	55.650,00 din
7. KO sindikata SZ za skupne akcije	2.200,00 din
8. Vzdrževanje spomenika v Lescah	1.200,00 din
9. Materialni izdatki	5.237,25 din
10. Nepredvideni izdatki	5.468,95 din

IZDATKI SKUPAJ	156.983,75 din
SALDO 30. 6. 1976	116.937,60 din

100 % pobrane članarine (6 mesecev)	148.025,45 din
60 % odvedeno Obs ZS Radovljica	88.815,20 din
40 % osnovne organizacije sindikata	59.210,25 din

Stanje blagajne 30. 6. 1976	
OOS Kovačnica	5.050,65 din
OOS Verigarna	7.531,35 din
OOS Vijakarna	5.119,50 din
OOS Sidrne verige	5.468,35 din
OOS Vzdrževanje	10.354,50 din
OOS Orodjarna	5.610,50 din
OOS Skupne službe	29.538,10 din
Konferenca OOS	116.937,60 din
Organizacije ZK	7.558,95 din

M. Vidic

POSLOVANJE BLAGAJNE VZAJEMNE POMOČI

I. POLLETJE 1976

V začetku leta je bilo včlanjenih	271 članov
v prvem polletju jih je izstopilo	8 članov
na novo se jih je vpisalo	22 članov
30. 6. 1976 je bilo tako včlanjenih	285 delavcev

V 6 mesecih je bilo danih 183 posojil v znesku	278.600,00 din
dvignjenih vlog in izstopov je bilo 146, v znesku	99.070,00 din
nevrnjenih posojil 30. 6. 1976 za	153.050,00 din
stanje vlog članov 30. 6. 1976	149.019,00 din
sredstva blagajne	7.050,40 din

STANJE PO OOS:

	članov	dvig vlog do 30. 6.	stanje vlog 30. 6. 1976	danih pos. do 30. 6.	stanje pos. 30. 6. 1976
Kovačnica	46 35	14.410	18.165	36	53.500
Verigarna	39 17	11.090	20.798	17	22.700
Vijakarna	50 23	15.450	23.406	36	48.000
Sidrne verige	22 5	2.800	10.020	23	36.700
Vzdrževanje	18 14	12.510	10.821	10	16.700
Orodjarna	6 1	500	3.013	3	7.500
Skupne službe	104 51	42.310	62.796	58	93.500
SKUPAJ	285 146	99.070	149.019	183	278.600

Blagajna vzajemne pomoči pri Konferenci OOS Veriga Lesce posluje pod vodstvom upravnega odbora. Član blagajne je lahko vsak delavec Tovarne verig, ki je organiziran v sindikatu. S pristopom v članstvo se plača vpisnina 1 din. Datum pristopa v članstvo se šteje s prvim dnem naslednjega meseca. Obvezna članska mesečna vloga je 20 din. Večja mesečna vloga je možna in ni omejena. Presežni del se lahko dvigne kadar koli na željo člana. Osnovna glavica za vsakega člana je 120 din. Tega zneska član ne more dvigniti niti zmanjševati, razen ob prekinitvi članstva.

Posojila se lahko dodeljujejo članom, ki imajo najmanj 6 mesecev staža v članstvu in imajo vplačane vse redne mesečne vloge. Posojilo se lahko odobri največ do 2.000 din. Najeto posojilo mora biti v celoti vrnjeno najkasneje v 6 zaporednih mesečnih obrokih in se vrača preko blagajne delovne organizacije pri izplačilu OD.

Upravni odbor je sprejel sklep, da se uvedejo premostitvena posojila, predvsem za novosprejete delavce do največ 1.000 din s pogojem, da postane član BVP in da premostitveno posojilo vrne v celoti pri prvem izplačilu osebnega dohodka.

V blagajno vzajemne pomoči se lahko včlanite v sindikalni pisarni.

V. M.

Kino Radovljica od 16. 8. do 10. 10. 1976

NEDOLŽNI LJUDJE UMAZANIH ROK, franc. barvni film, 21. 8. ob 18. uri

VELIKA PUSTOLOVŠČINA, francoski barvni zabavni film, 22. 8. ob 20. uri

OGNJEVITI MARFI, ameriški barvni film, 21. 8. ob 20. uri in 22. 8. ob 18. uri

UPORNI PROFESOR, italijanski barvni zabavni film, 23. 8. in 25. 8. ob 20. uri, 29. 8. ob 18. uri

DVA KORAKA IZ ZAKONA, angleški barvni film, 24. 8. in 29. 8. ob 20. uri

ORGJE, angleško nemški barvni film, 26. 8. ob 20. uri, 28. 8. ob 18. uri

DEMONI, ameriški barvni film, 27. 8. ob 20. uri

VOJNA SREČA, ameriški barvni film, 28. 8., 31. 8. in 2. 9. ob 20. uri

LOS KAZADORES, ameriški barvni film, 30. 8. in 1. 9. ob 20. uri, 4. 9. ob 18. uri

FRA DŽAVOLO, ameriški zabavni film, 3. 9. ob 20. uri

SREČANJE NA OCEANU, angleški barvni film, 4. 9. in

7. 9. ob 20. uri, 5. 9. ob 18. uri

IZZIV BELEGA OČNJAKA, italijanski barvni film, 6. 9. in 9. 9. ob 20. uri, 11. 9. ob 18. uri

ZALJUBLJENI BOLNIČAR, ameriški barvni zabavni film, 8. 9. in 11. 9. ob 20. uri, 12. 9. ob 18. uri

TA PROKLETI OBRAČUN, italijanski barvni vestern film, 19. 9. ob 20. uri

JAZ PETKO, angleški barvni film, 12. 9. in 14. 9. ob 20. uri, 18. 9. ob 18. uri

AMAZONKE, francosko italijanski barvni film, 13. 9. in 16. 9. ob 20. uri, 19. 9. ob 18. uri

NOČNI PREMIKI, angleški barvni film, 15. 9., 18. 9. in 19. 9. ob 20. uri

PUŠČAVSKA FRONTO, italijanski barvni vojni film, 20. 9. in 23. 9. ob 20. uri, 26. 9. ob 18. uri

OGNJENA ZEMLJA, turški barvni film, 21. 9. ob 20. uri

DVA NEPREMAGLJIVA, ameriško italijanski barvni

film, 22. 9. in 26. 9. ob 20. uri, 25. 9. ob 18. uri

SEX SHOP, francoski barvni film, 24. 9. ob 20. uri

LJUBEZEN LEPE DŽEMI, 27. 9. ob 20. uri, 2. 10. ob 18. uri

CAMPER JOHN, ameriški barvni film, 28. 9., 30. 9. in 3. 10. ob 20. uri

FILM še ni določen, 29. 9. in 2. 10. ob 20. uri, 3. 10. ob 18. uri

KARATE V SLUŽBI INTERPOLA, honkonški barvni film, 1. 10. ob 20. uri

ŠERIF NA DIVJEM ZAHODU, ameriški barvni film, 4. 10. in 7. 10. ob 20. uri, 9. 10. ob 18. uri

ROJENI, DA IZGUBLJAJO, ameriški barvni film, 5. 10. ob 20. uri, 10. 10. ob 18. uri

JOE IN MARGERITA, italijanski barvni film, 7. 10. in 10. 10. ob 20. uri

KRONIKA NEKEGA ZLOČINA, jugoslovanski barvni film, 9. 10. ob 20. uri

MAČKA Z DEVETIMI REPI, ameriški barvni film, 8. 10. ob 20. uri

PRVENSTVO SLOVENSКИH ŽELEZARN V NOGOMETU

Branko Humar

Veriga je bila letos gostiteljica nogometašev iz delovnih organizacij, ki so združene v podjetju Slovenske železarn. Enajstostorice posameznih delovnih organizacij so se borile za naslov prvaka SŽ. Sodelovalo je šest moštev in sicer iz vseh treh železarn — Ravne, Štore in Jesenice ter Plamen, Žična in Veriga. Tovarna Tovil Ljubljana ni sodelovala na prvenstvu.

Tekmovanje je bilo organizirano tako, da so bila moštva razdeljena na dve skupini, ki sta tekmovali na Bledu in v Lescah. Moštva v skupinah so igrala med sabo, zmagovalci skupin so se v finalu pomerili za prvo mesto, drugouvrščena moštva v skupinah za tretje, zadnji v skupinah pa za peto mesto. Žreb skupin se je poigral in tako so morali na Bledu igrati moštva vseh treh železarn, v Lescah pa ostala tri moštva. V predtekmovalni skupini na Bledu so bili doseženi naslednji rezultati: Jesenice — Štore 1 : 2, Jesenice — Ravne 1 : 2 in Ravne — Štore 0 : 2. Zmagovalec skupine je bilo torej moštvo Štor, ki je premagalo oba nasprotnika, Ravne so bile druge, Jesenice pa tretje. Prvi finalist je postalo moštvo Železarn Štore. V predtekmovalni skupini v Lescah pa so bila moštva bolj izenačena in vse tri tekme so se končale neodločeno v regularnem času: Plamen — Žična 1 : 1, Veriga — Žična 0 : 0 in Veriga — Plamen 0 : 0. Po propozicijah tega tekmovanja bi moral glede na to, da so imela vsa tri moštva enako število točk in enako razliko v prejetih in danih golih, žreb odločiti vrstni red. Čeprav so bili s takšnimi propozicijami seznanjeni vsi, je prišlo do nesoglasij in nekatera moštva so zahtevala streljanje enajstmetrovk. Po daljšem pregovarjanju, kjer imeli glavno besedo predstavniki Žične, so se končno predstavniki vseh moštev le sporazumeli za streljanje enajstmetrovk. Po streljanju enajstmetrovk so bili doseženi naslednji končni rezultati: Veriga — Žična 2 : 3, Plamen — Kropa 4 : 3 in Plamen — Žična 4 : 3. Drugi finalist je tako postalo moštvo Plamena, druga je bila Žična, tretja pa Veriga.

Popoldne bi se morala najprej odigrati tekma za peto mesto, vendar so Jesenice po končanem predtekmovalnem zapustile tekmovalje, zato je moštvo Verige brez borbe zasedlo peto mesto. V tekmi za tretje mesto sta se pomerili moštvi Raven in Žične. Igralci Raven so pokazali boljšo igro in tudi povedli z 1 : 0. Ko pa so Ravenčani dosegli še drugi gol, so se igralci Žične najprej prerekali s sodnikom, češ da je bil gol dosežen iz nedovoljenega položaja. Ker je sodnik pravilno vztrajal pri svoji odločitvi, so igralci Žične napravili zelo nešportno potezo in zapustili

igrišče. Komisija, ki se je potem sestala, je tekmo pravilno registrirala z rezultatom 3 : 0 za Ravne.

V finalnem srečanju za prvo mesto sta se pomerili moštvi Železarn Štore in Plamena. Igralci Štor so bili v rahli premoči in tudi prvi prešli v vodstvo z 1 : 0. Plamen pa je prednost nasprotnika hotel nadoknaditi z veliko borbenostjo, kar jim je tudi uspelo, saj so v drugem polčasu izenačili na 1 : 1. Tak rezultat je ostal vse do konca tekme in že spet so bile na vrsti enajstmetrovke. Tudi pri streljanju le-teh so bili igralci Štor spretnejši in končno zmagali z rezultatom 5 : 3. Železarna Štore je tako postala prvak Slovenskih železarn za leto 1976, Plamen je bil drugi, Železarna Ravne tretje, Žična četrta, Veriga peta in Železarna Jesenice šesta.

Tekmovanje je bilo dobro organizirano, le škoda, da se nekatera moštva oziroma njihovi vodje niso držali dogovorjenih pravil tekmovanja in potem dovolili še nešportno obnašanje svojih igralcev.

TURNIR ZA POKAL »STANETA PERCA«

V okviru praznovanja občinskega praznika občine Radovljica, je organiziral NK Lesce tradicionalni nogometni turnir v počastitev spomina na znanega družbeno političnega delavca in športnika Staneta Perca. Za turnir, ki ga NK Lesce organizira vsako leto, je uspelo organizatorjem pridobiti udeležbo močnih klubov, kot so: NK Adria iz Mirna, NK Tržič, NK Bohinj, nastopili pa so seveda tudi domačini NK Lesce. Po uvodni svečanosti in pozdravnem nagovoru predstavnika pokrovitelja KO ZB Radovljica so izžrebali pare za dopoldanska predtekmovalja. V prvem srečanju sta se pomerila Tržič in Adria. V regularnem času se je srečanje končalo neodločeno 1 : 1. Pri streljanju enajstmetrovk so bili uspešnejši igralci Adrie, ki so končno zmagali z rezultatom 5 : 4 in bili tako prvi finalist. Tudi v drugem srečanju, kjer sta se pomerila Bohinj in Lesce, je bila borba zelo težka. No, domačini so bili kljub temu uspešnejši in zmagali z minimalno prednostjo, rezultat je bil 2 : 1. Domačini so tako postali drugi finalist popoldanskega finala. Popoldne sta se najprej pomerila za tretje mesto Tržič in Bohinj. Tržičani so bili tokrat uspešnejši in zmagali s 3 : 1 in tako osvojili tretje mesto. Največje zanimanje je seveda bilo za finalno srečanje med Adrio in Lescami. Čeprav se je v tem srečanju pričakoval oster in hud boj, so domačini zlomili odpor gostov iz Mirna in premočno zmagali s 5 : 1 ter tako osvojili prehodni pokal. Druga je bila Adria, tretji Tržič in četrta Bohinj.

Na zaključni slavnosti je predstavnik pokrovitelja KO

ZB Radovljica podelil zmagovalni ekipi pokal, delegacija nogometašev pa je obiskala grob Staneta Perca na radovljiškem pokopališču.

EKIPA VERIGE PRVAK V ATLETIKI IN STRELJANJU

Franci Vovk

Da imamo tudi v Verigi dobre športnike, je znano bolj ali manj vsem, saj so med nami športniki, ki tudi v državnem merilu nekaj pomenijo. Da imamo pa tudi dobre atlete pa smo dokazali v soboto 19. 6. 1976, ko je bilo prvenstvo Slovenskih železarn v atletiki. Organizator prvenstva je bil tokrat Plamen iz Kroke. Na atletskem stadionu v Kropi se je zbralo 5 ekip. Prisotne so bile vse železarn, Plamen in Veriga. Ko smo pripravljali ekipo, smo nekako vedeli, da smo močni, vendar nasprotnikov nismo poznali, tako da je bilo vprašanje zmagovalca v resnici vprašanje.

Prvi so nastopili tekači na 1500 m dolgi progi. Že takoj po startu sta povedla Franc Tajnikar in tekmovalci iz Štor. Tekalci so prvi krog pretekli v strnjeni skupini, nato pa sta se iz skupine izločila Tajnikar in Štorčan, ki sta do zadnjega tekla z ramo ob rami. V zadnjem krogu je Tajnikar prišel s silovitim finišem, tako da o zmagi ni bilo več dvomiti, saj je v cilj pritekel kakih 30 m pred drugouvrščenim, zadnjega pa je prehitel skoraj za cel krog. Komentar zmagovalca: »Če danes zjutraj doma ne bi naložil dveh voz sena za ogrevanje, bi bilo težje zmagati!«

Druga disciplina, ki je bila na vrsti, je bil tek na 100 m. Zaradi slabe 4. in 5. proge, so sprinterji štartali v dveh skupinah. V prvi skupini je teklet tudi Vodišek Silvo, ki je zastopal Verigo na tej najkrajši progi. Že prvi start je uspel, vendar je Vodišek žal na startu nekoliko zamudil, vendar je kljub temu zasedel s solidnim časom 12,1 v skupini drugo mesto. Z zanimanjem smo pričakovali še start druge skupine. V tej skupini sta oba tekmovalca tekla le za malenkost bolje od Vodiška, ki je v končni razvrstitvi zasedel 4. mesto.

Tretja in četrta disciplina, met krogle in skok v daljavo, sta potekali istočasno.

Pri metu krogle je naš predstavnik Zvone Prezelj že po prvih metih pokazal, da bo verjetno priboril še eno prvo mesto Verigi. In res, dalj kot Zvone ni vrgel nihče in tako je s 14,34 m postal prvak Slovenskih železarn v metu krogle.

Kot rečeno, so skakalci v daljino svoj boj s centimetri pričeli istočasno z metalci. Tudi tukaj je bilo tekmovalstvo zanimivo, naš predstavnik Igor Legat pa je zasedel četrto mesto.

Po končanih štirih disciplinah sta bili ekipi Verige in Železarn Štor po točkah izenačeni. O ekipnem zmagovalcu

je torej odločala zadnja disciplina — Balkanska štafeta. To je tek, kjer prvi tekač teče 800 m, drugi 400 m, tretji 200 metrov in četrta 100 m. Z zanimanjem smo pričakovali starterjev znak. Naš prvi tekač je bil zopet Tajnikar. Tudi tokrat so prvi krog pretekli tekači v bolj ali manj strnjeni skupini, nato pa je Tajnikar povedel in do prve predaje, kjer je palico prejel Vinko Robnik, pritekel naši štafeti precejšnjo prednost. No, tudi Robnik je na 400 m teklet odlično, saj je prednost, ki jo je pritekel Tajnikar, še nekoliko povečal in zopet prvi predal palico našemu tretjemu tekaču Igorju Legatu. Tudi ta je svojih 200 metrov preteklet odlično in brez napake predal palico zadnjemu tekaču (100 m) Zvonetu Prezlju, ki je kot prvi pritekel v cilj in tako postavil piko na ekipni zmagi Verige. Atletom za uspeh iskreno čestitamo.

Po končanem tekmovanju je bila razglasitev rezultatov in podelitev priznanj. Vsi prouvrščeni so dobili lične medalje, ekipa pa lep spominski krožnik, delo kroparskih umetnih kovačev. Prireditve je bila kar dobro organizirana, kljub nekaterim težavam s časomerilci. Škoda je le, da je potekala dokaj anonimno, saj skoraj ni bilo gledalcev. Verjetno bi kazalo za podobne prireditve v bodoče narediti malo več reklame.

Na občinskem sindikalnem prvenstvu so se pomerili tudi strelci z zračno puško. Tudi tukaj je ekipa Verige dosegla lep uspeh. V konkurenci 13 ekip so naši strelci zasedli 1. mesto.

Prvenstvo je bilo razmeroma dobro organizirano in glede na udeležbo prejšnjih let lahko rečemo tudi množično, saj je tekmovalo kar 133 strelcev iz 17 delovnih organizacij. Lep uspeh je dosegel tudi član naše ekipe Franc Lotrič. S 177 krogov je bil med posamezniki najboljši. Med prvih 10 pa so se uvrstili kar štirje člani naše ekipe.

Tako kot ponavadi, tudi tokrat lahko ugotovimo, da v naši ekipi ni bilo nobene ženske. Če bi imeli tudi žensko ekipo in številnejšo moško, bi bili boljše uvrščeni tudi v razvrstitvi, ki upošteva vse nastopajoče. Sistem točkovanja na vseh občinskih sindikalnih pr-

venstvih je namreč tak, da upošteva predvsem množičnost, tako da ima številčno močnejša ekipa precejšnje možnosti da doseže v končni, skupni ekipni razvrstitvi boljši rezultat od kvalitetnejše, vendar manj številčne ekipe. In prav je tako. Namen občinskih sindikalnih prvenstev namreč ni doseganje nekih vrhunskih rezultatov ali mogoče srečanje samo aktivnih športnikov, ki že organizirano in redno vadijo po svojih klubih. Z občinskimi sindikalnimi prvenstvi bi radi dosegli čimvečjo množičnost in da bi se čimveč delovnih ljudi pričelo redno ukvarjati s športom, predvsem v rekreativne namene.

REZULTATI:

Ekipno ženske:

1. OOS Iskra Otoče — 370 krogov,
2. OOS Kemična Podnart — 336 krogov,
3. KOOS GG Bled — 243 krogov.

Ekipno moški:

1. KOOS Veriga Lesce — 799 krogov,
2. KOOS Elan — 777 krogov,
3. KOOS Iskra Otoče — 774 krogov.

Ekipno skupaj, z upoštevanjem vseh nastopajočih:

1. OOS Iskra Otoče,
2. KOOS Elan Begunje,
3. OOS Kemična Podnart,
4. KOOS Veriga Lesce.

ŽENSKE posamezno:

1. Beguš Sonja, Iskra Otoče — 156 krogov,
2. Černe Tilka, Iskra Otoče — 124 krogov,
3. Rotar Mimi, KTP Podnart — 123 krogov.

MOŠKI posamezno:

1. Lotrič Franc, Veriga — 177 krogov,
2. Kokalj Rudi, Elan — 166 krogov,
3. Markelj Janez — 166 krogov,
6. Lunar Franc, Veriga — 158 krogov,
8. Lotrič Ivan, Veriga — 158 krogov,
9. Lampe Albin, Veriga — 158 krogov,
23. Janškovec Marjan — 148 krogov,
37. Mešiček Bogdan — 139 krogov,
49. Ankerst Franc — 133 krogov,
59. Mohorič Franc — 127 krogov.

Nastopalo je 112 tekmovalcev.

ZAHVALE

Osnovni organizaciji sindikata skupne službe se zahvaljujem za pozornost v času moje bolezn.

Anton Kušar

Osnovni organizaciji sindikata TOZD orodjarna se najlepše zahvaljujem za denarno

pomoč, ki sem jo prejela v času moje bolezn.

Marica Jalen

Vsem sodelavcem vijakarne ter skupini utornih avtomatov kakor tudi sindikalnemu odboru se prav lepo zahvaljujem za darila ob odhodu v pokoj. Vsem skupaj pa želim še mnogo delovnih uspehov.

Marija Rejc

Balinarski klub Lesce slavi desetletnico

Branko Humar

Pred mesecem dni ali točneje 4. julija so leški balinarji slavili desetletnico obstoja kluba. Da, deset let je že minilo, odkar so se ljubitelji te lepe športne panoge odločili, da bodo s prostovoljnim delom zgradili balinišče in ustanovili balinarski klub. Gostilniško balinanje je bilo v Lescah poznano že mnogo prej, vendar se le-to bistveno razlikuje od tekmovalnega. Deset podpisnikov se je takrat podpisalo na listino o ustanovitvi kluba, za prvega predsednika pa so izvolili Pušnik Franca. Za začetek so zgradili balinišče z eno samo stezo, vendar se je že kmalu pokazalo, da je to premalo in so morali balinišče povečati še za eno stezo. Pred nekaj leti so pa balinišče dokončno uredili, da je bilo takšno, kakršno je še danes, tri odlično urejene steze, uredili so razsvetljavo in postavili tudi klubski prostor, tako da je sedanje balinišče primerno tudi za izvedbo največjih tekmovanj, saj ustreza

vsem pravilom balinarske zveze Jugoslavije.

Tudi na članstvo niso pozabili. Število članstva kluba narašča iz leta v leto, tako da šteje klub trenutno že preko sto članov. Pri tem je treba še posebno poudariti, da je med člani veliko mladih — pionirjev in mladincev, kar obeta klubu tudi lepo prihodnost.

Tudi z uspehi se klub lahko pohvali. Leta 1972 so se prebili celo do državnega prvenstva, vendar se ga zaradi finančnih težav niso mogli udeležiti. V svojih vrstah so vzgajali lanskeletnega republiškega mladinskega prvaka Kosi Slavka. Zadnja leta so sodelovali tudi na vseh gorenjskih tekmovanjih in dosegali kar lepe uspehe.

Balnanje je postalo tako v Lescah poleg nogometa, eno najbolj priljubljenih športnih panog. Na balinišču balinarskega kluba Lesce imajo prost vstop tudi tisti, ki jim je balnanje všeč, pa niso člani kluba in tudi teh ni malo.

Desetletnico kluba so balinarji iz Lesc proslavili s posebnim turnirjem, na katerega so povabili sedem ekip in sicer: Mario Genuari iz Reke, Rožna dolina Ljubljana, Trata Škofja Loka, Borec Kranj, Vodovodni stolp Kranj, Radovljica in BK Žiri, nastopili pa sta tudi dve domači ekipi. Po svečani otvoritvi te pomembne svečanosti in podelitvi priznanj najzaslužnejšim članom kluba, se je pričelo tekmovalje, ki je trajalo ves dan do večera.

REZULTATI:

1. MARIO GENUARI — Rijeka, 2. BK TRATA Škofja Loka, 3. BK LESCE — druga ekipa, 4. BK LESCE — prva ekipa, 5. ŠBK — Žiri, 6. SD BOREC Kranj, 7. VODOVODNI STOLP Kranj, 8. BK RADOV LJICA in 9. ŠBD ROŽNA DOLINA Ljubljana.

Koristna rekreacija

Izveleček iz srednjeročnega plana krajevnne skupnosti Lesce — Šport v Lescah od 1976 — 80

Branko Humar

Šport in rekreacija postajata v današnjem tempu in načinu življenja ter pri sodobni tehniki čedalje bolj potrebna ne samo mlajših, temveč tudi starejših ljudi. Medtem ko se mlajši ljudje ukvarjajo s športom bolj aktivno, pa je udejstvovanje starejših na športnem področju v glavnem rekreativnega značaja — bolj za razgibavanje in utrje-

vanje telesa. Za vključitev čim širšega kroga ljudi v športno rekreativno dejavnost pa so potrebni določeni športni objekti in igrišča, ki naj bodo prilagojena željam, potrebam in velikosti kraja oziroma krajevnne skupnosti. Do nedavnega smo imeli v Lescah edini športni objekt, in sicer igrišče za nogomet. Pred dvema letoma pa sta bili ob

osemletki zgrajeni še igrišči za košarko in rokomet, ki pa sta namenjeni predvsem potrebam šole, vendar jih zaenkrat uporabljajo tudi drugi.

Če govorimo o športu v Lescah se nehoti spomnimo najprej na nogomet. Saj ni čudno, to je »najstarejši« šport v Lescah. Prihodnje leto bo minilo že trideset let, odkar je bil ustanovljen ta klub. V tej zavidljivi starosti je klub preživel vse močnejše krize in težave, pa tudi sedaj ni brez problemov. Danes je v klubu včlanjenih okoli 70 nogometašev (aktivnih), vseh članov pa ima klub preko 200. Članstvo kluba je zelo pestro, saj dobimo v njem od pionirjev pa do že kar precej priletnih. In v kakšnih razmerah ta klub dela? Klub ima na razpolago nogometno igrišče s sanitarijami in garderobo, oboje pa je precej skromno in v slabem stanju in nujno potrebno obnovitve (travnata površina, ograja okrog igrišča). Igrišče naj bi se v bodoče pomaknilo nekoliko proti zahodu (proti Tekساسu). Tako bi na vzhodni strani igrišča pridobili prostor, kjer naj bi se uredila asfaltirana ploščad za razne male športe kot npr. za mali nogomet, rokomet, košarko, odbojko, kotkanje, v zimskem času pa bi ploščad lahko zamrznili in uporabili za drsanje. To bi bila brez dvoma zelo koristna naložba, ki bi koristila najširšemu krogu krajanov. S predvideno gradnjo dvorane v sklopu Družbenega centra bi pri izkopu nastal višek materiala, ki bi ga lahko koristno uporabili in nasuli južno stran nogometnega igrišča. Ta bi lahko razširil igrišče za nogomet, zraven pa morda še pridobili prostor za krajšo tekaško progo, za skoke ipd. Za vse navedene objekte je treba predvideti spremljajoče objekte, kot so sanitarije, garderobe ipd., v sklopu izgradnje dvorane oziroma DC.

Ko še ravno omenjamo izgradnjo dvorane, naj povemo, da je v sklopu le-te predvideno v kletnih prostorih dvostezno kegljišče, ki bo služilo kot tekmovalna in rekreativna panoga krajanom vseh starosti.

Po starosti kluba in številu članov v njem pridejo za nogometaši na vrsto balinarji. Ti bodo tudi prihodnje leto slavili, saj bodo praznovali 10-letnico kluba, v njem pa je sedaj včlanjenih okoli 100 članov vseh starosti. Začeli so s skromnim baliniščem, danes pa imajo lepo urejeno dvostezno balinišče, primereno za najzahtevnejša tekmovanja. V bodoče bo treba na tem objektu preurediti razsvetljavo, ker sedanja svetlobna telesa ne dajejo dovolj svetlobe za tekmovalje v večernih urah. Obnoviti bo treba tudi nekatere obrobe, ograje itd.

Športno življenje v Lescah je bilo v letošnjem letu obogateno še za en šport oziroma klub. Spomladi je bil ustanovljen košarkarski klub, ki ima v svojih vrstah okoli 30 predvsem mladih košarkarjev, ki so letos še tekmovali v ligi. Za srečanja, ki so jih imeli doma, so uporabljali igrišče ob osnovni šoli, ki pa je neprimerno, saj nima poleg niti vode, da bi se igralci umili, niti garderobe. V bodoče naj bi se ta klub posluževal igrišča, ki bi bilo zgrajeno pri DC.

Za rekreacijo širokega kroga krajanov bi bilo umestno v Lescah zgraditi TRIM stezo, saj vemo, da so ponekod le-te dobro obiskane. Za to bi bila morda zelo primerna lokacija po bočje nad Šobcem. Objekt bi bil blizu naselja in zato hitro do-

stopen, v poletnem času pa bi se ga lahko s pridom posluževalo veliko število kopalcev in obiskovalcev Šobca.

Tudi na najmlajše prebivalce našega kraja ne bomo smeli pozabiti, tj. na predšolsko mladino. V Lescah je za to kategorijo občanov zaenkrat zelo slabo poskrbljeno, saj nimajo nobenega otroškega igrišča, kjer bi se lahko lepo in varno igrali. Najbližje takšno igrišče je pri Šobcu, ki pa zaradi oddaljenosti za kraj niso posebnega pomena, pa tudi uporabna so v glavnem samo v letnem času. Ta problem bo delno rešen z izgradnjo vzgojno varstvene ustanove, kamor spadajo tudi igrišča. Ščasoma pa bo treba problem urediti tako, da bo vsaka stanovanjska soseska imela svoje otroško igrišče, ki bi bilo otrokom vedno dostopno in se le tako ne bodo igrali po cestah.

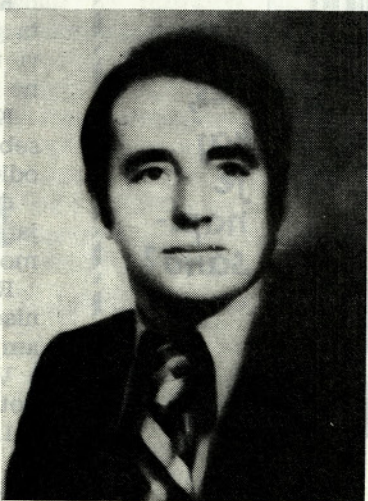
Se ena gradnja športnega objekta se pripravlja v Lescah, ki pa ne bo dostopen širokemu krogu ljudi. Ljubitelji konjskega športa namreč pripravljajo gradnjo hipodroma oziroma tekmovališča za konjske športe. Objekt naj bi bil zgrajen na prvi ravni pod Lescami ob cesti Lesce—Bled. Objekt bi bil tudi velikega turističnega pomena.

To naj bi bili v glavnem vsi športni objekti, ki bi bili v bližnji prihodnosti v Lescah zgrajeni in obnovljeni.

ZAHVALE

Ob smrti naše mame KUŠČAR IVANE, se najlepše zahvaljujem IGD Veriga Lesce in sodelavcem za podarjene vence in spremstvo na njeni zadnji poti.

Sinovi Jože, Franc in Tone z družinami

Zvone Troha

Ob nenadni smrti mojega moža KOVAČ MATIJA, se najlepše zahvaljujem sodelavcem, osnovni organizaciji sindikata skupnih služb in sosedom za vence, žirovniškemu oktetu za žalostinke in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Jožica Kovač

Ob smrti moje mame KATARINE KONDA, se najlepše zahvaljujem sodelavcem STK in TOZD vijakarna za venca in spremstvo na njeni zadnji poti.

Sin Jakob Konda z družino

godbi na pihala, kakor tudi vsem sodelavcem in ostalim, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti v prerani grob.

Žalujoci: mama, sestra Sabina z družino, sestre in bratje z družinami

Ob nepozabni izgubi dragega sina in brata ZVONETA TROHA, se najlepše zahvaljujem Osnovni organizaciji sindikata TOZD verigarna za venec, denarno pomoč in poslovilne besede. Zahvaljujemo se

Ob boleči izgubi moje drage žene JOŽEFKE NEMEC, se iskreno zahvaljujem vsem, ki so z mano sočustvovali, mi izrekli sožalje, darovali cvetje ter jo pospremili na zadnji poti.

Žalujoci mož

Ženskam se obetajo boljši časi

Letos in nekaj let nazaj se je rodilo mnogo več dečkov kot deklic. Iz podatkov našega kadrovskega oddelka, ki jih redno objavljamo v našem glasilu je razvidno, da je bilo v letih 1974 in 1975 prijavljenih 83 rojstev, in sicer 48 dečkov in samo 35 deklic. Tudi v letošnjem letu je razmerje skoraj isto. Do 31. 7. je bilo prijavljenih 35 rojstev, od teh 21 dečkov in 14 deklic.

Sodeč po teh podatkih, lahko rečemo, da se ženskam zares obetajo boljši časi.

